

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1925 június 3.

148. szám

Mégjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. : Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fenciére-palota)
Kiadóhivatal: Szubotica, Aleksandrova ul. I. (Lelbach-palota)

Marokkó

(x) Bagatel-ügy, házi perpatvar, kis hecc? Nem, fájdalom sokkal több ennél. Csak a vak nem látja, hogy a játék véres és komoly, sokkal komolyabb, mint ahogy azt a francia politika Európával szeretné elhíttetni. Mert miről van szó, mi történik most Marokkóban? Látszatra csupán ennyi: egy gyarmati náció, kis afrikai nép, barbár és kulturátlan kétségbeesetten harcol egy nagyhatalom ármédiája ellen. Nem is egy ellen, két hatalommal vívódik: a franciával és a spanyollal. A mérleget könnyű megcsinálni: az egyik oldalon talán százezer fegyveres ember, rosszul felszerelve, néhány ágyúval, fanatizmussal, elszántsággal, a másik részen egy millió katoná, tökéletes harci eszközökkel, gazdag magtárakkal, kitűnő arzenálakkal, hadihajókkal és hitelekkel. Eddig még a gyöngébb fél ért el sikereket, de holnap? — holnap, ez nem is kétséges, Abd el Krim fekete katonái lerakják fegyvereiket és — tovább fizetik az adót, szolgálják a francia telepeseket és francia bankárokat. A látszat mögött azonban egészen mást lát a kutató kíváncsiság, a mi független a győzelem örömeitől és a vereség tragikumától. Arról van szó, hogy Marokkó gyarmat és Abd el Krim harca: szabadságharc, a gyarmati népek szabadságharca. Arról van szó, hogy Marokkó mellett ott van India, Egyiptom és sok angol dominium, az a hatalmas föld rész, amire Európa rátette kezét, hogy a földjéből aranyat csináljon, lakosából pedig adófizetőket. Franciaország, amikor a rif-kabílok ellen felvonultatja hadseregét, nem csak Marokkó ellen harcol, de Marokkó testvérországai ellen is, amikbe szintén gyűlik az erő, amely most Afrika északi részén már kirobbant. A háború a gyarmatok megszerzéséért folyi, a béke, az a béke, amit élünk, szenvedünk, nyomorgunk: a gyarmatok megtartásáért. Ot egynehány év alatt, miközben Európa két generációját fulasztották vérbe, a földön sok minden fordult új utakra és új célok felé. A globusznak azok a pontjai, ahol eddig békés, kezes embermilliók éltek, hogy kiszolgálják a kontinens éhes kapitalizmusát, hogy felhízlalják a trösztöket, hogy megtöltsék a bankok páncélszekrényeit, — fölébredtek és szembe fordultak Európával. S megszületett a mozgalom: India az indiaiaké, — Marokkó — a marokkóiaké. Az ártatlan európai politika, amely azt hitte, hogy a lakodalom örökké tart, először a kardjára ütött, aztán amikor látta, hogy a kard nem használ: ígért.

De az ígért már kevés volt, a gyarmatok tovább követeltek szabadságot és függetlenséget. Anglia, ahol jó szemű és biztos kezű emberek ülnek a kormánykerék mellett, öt év alatt vagy tizszer volt kénytelen deferálni Indiának és Egyiptomnak. Am az üzlet, amit kötött a békétlen bennszülöttekkel, még mindig csak neki volt üzlet. A gyarmatok most sem elégedettek; Egyiptom fölött viharfelhők sorakoznak és Indiában is erősödik az a bátor csapat, amely kész nekimenni a szuronyoknak. És Marokkó? A vak-világtalánok, a politika dilettánsai mosolyognak, ha megkockáztatjuk elötük az állítást: Franciaországnak, Angliának és Olaszországnak nem Németország az ellenfele, hanem Ázsia és Afrika. A gyarmatok.

Ha valaha kenyértörésre kerül a dolog, nem itt, de Ázsia vagy Afrika valamelyik pontján gyúlad ki a tűz. És ez a tűz pusztító lesz, pusztítóbb, mint az, amelyik kilencszáztizennyolcban hamvasztotta el Európát, ha az imperiálizmus úgy próbálja elintézni a kérdést, ahogy most Franciaország. Mert a gyarmati népeket ma már nem lehet fegyverrel kényszeríteni — békére. Nem lehet pacifikálni őket ágyúkkal, gépfegyverrel, hadihajókkal. Abd el Krim elbukhat, a törvény azonban, amely lefogta Marokkót, — törvény marad ezután is és a jelszó csak hangosabban zug föl: Marokkó a marokkóiaké. A vészféket most meghúzták — Európán a sor, hogy a meredek szélén megállítsa a vonatot.

Szó van ugyanis arról, hogy *Lukinics Edo igazságügyminiszter az ellene emelt vádindítvány miatt lemond tárcájáról*. Már folynak is kombinációk az így megütlő igazságügyminiszteri szék betöltéséről és erre az állásra leginkább *Srskics Milan* törvényegységítő minisztert emlegetik, de más nevek is kombinációban vannak.

A parlament ülése

A parlament keddi ülésén *Trifkovic Markó* elnök napirend előtt bejelentette, hogy a szociálpolitikai miniszter benyújtotta a rokkanttörvényjavaslatot, amelynek tárgyalására a sürgősség kimondását kéri.

Gyurics Markó szociálpolitikai miniszter hivatkozik arra, hogy a dr. *Behmen* által benyújtott rokkanttörvény javaslat tárgyalásának sürgősségét azért ellenezte, mert a kormány javaslata akkor már csaknem teljesen készen állt és csak néhány nap kérdése volt, hogy azt benyujtsa. A miniszter kéri a sürgősség kimondását, amit a parlament egyhangulag megszavaz.

Az elnök ezután öt perc szünetet rendel el, hogy a javaslatot tárgyaló bizottságban az egyes pártok megejthessék jelöléseiket. Szünet után a parlament megválasztja a bizottságot, amelynek 13 kormánypárti és 8 ellenzéki tagja van. A bizottság elnöke *Valesics Milorád* volt belügyminiszter.

Vádindítvány Lukinics igazságügyminiszter ellen

Majd az elnök bejelenti, hogy dr. *Polics* és társai vádindítványt nyújtottak be dr. *Lukinics Edo igazságügyminiszter ellen a Thurn-Taxis-birtok feloldásából kifolyólag*. Közli az elnök, hogy a vádindítvánnyal szemben a miniszteri felelősségről szóló törvény alapján fognak eljárni.

Stojadinovic pénzügyminiszter válaszol *Hranicevics* képviselőnek a só-árak felemelése tárgyában hozzá intézett kérdésére. A miniszter kijelentette, hogy a só árát azért kellett felemelni, mert az állami monopólium igazgatósága nagy beruházásokat eszközölt az ulcinai sóbányában és a rezi költségek is jelentékenyen emelkedtek. A só ára egyébként csak tizenöt-szöröse a békebelinek, holott a többi cikke áremelkedése harmincszoros vagy annál is magasabb a békebeli árakhoz képest. *Hranicevics* a választ nem veszi tudomásul és kijelenti, hogy a só árának felemelése állami árdrágítás.

Miletics Szlavko dr. közegészségügyi miniszter válaszol *Moskovjevics* földművespárti képviselőnek a közegészségügyi minisz-

Megkezdődnek a hivatalos tárgyalások a radikálisok és a Radics-párt között

Homogén radikális kormány alakul — Radicsék kívülről támogatják a radikális kabinetet — A kormány betérjesztette a rokkanttörvényjavaslatot

Beogradból jelentik: Amint a múlt hét utolsó napjaiban már előrelátható volt, a pünkösdi ünnepek után a kibontakozási kísérletek az eddiginél gyorsabb tempóban indultak meg. Úgy látszik, hogy lassanként megérett a helyzet a konkrét hivatalos tárgyalások megkezdésére a radikálisok és a Radics-párt között, amit a vitás Radics-párti mandátumok igazolására kitűzött határidő közeledése is sürgőssé tesz. Mihelyt ugyanis ezeknek a mandátumoknak kérdését megoldják, az érdekeltektől azonnal nyugodtabb atmoszférában kezdetnek hozzá a szerb-horvát megegyezési tárgyalásokhoz.

Pasic miniszterelnök hír szerint már hétfőn közölte a kormány tagjaival, hogy hivatalos tárgyalásokat kezd a Radics-párral a megegyezés létrehozására. Ezek a hivatalos tárgyalások a keddi nap folyamán még nem kezdődtek meg és Radics Pavle, aki már Beogradban tartózkodik, még sem a kormány tagjaival, sem a miniszterelnökkel nem lépett érintkezésbe.

Dél előtt olyan hírek terjedtek el politikai körökben, hogy a radikálisok, a független demokraták és a Radics-párt közt már létre is jött a megállapodás olyan értelemben, hogy homogén radikális kormány alakul, amelyet a parlamentben úgy Radicsék, mint *Pribicevics*ek támogatnának. Ez a kombináció ugyan még nem nyert megerősítést és úgy látszik, hogy ilyen értelmű megállapodásról egyelőre nincs szó, mindamellett

kétségtelen, hogy a homogén radikális kormány alakításának terve előtérbe került és ezzel mint a legvalószínűbb eshetőséggel kell számolni. Radicsék a jelek szerint hajlandók ezt a kormányt támogatni, annál is inkább, mert kissé szokatlan volna, ha az államvédelmi törvény alapján felosztott párt, melynek vezetői hirtőnben vannak, kormányra kerülve, magadöntene sorsa felett. Ebből a szempontból sokkal célszerűbbnek látszik, ha mindaddig, amíg ezek az igazságügyi kérdések likvidálva nincsenek, Radicsék nem lépnek be a kormányba. A mostani *Pasic-Pribicevics*-kormánytól viszont nem lehet várni, hogy ezt a kérdést Radicsékre kedvezően hamarosan elintézzék.

A független demokraták egyébként máris nyílt offenzívába mentek át a szerb-horvát megegyezés politikájával szemben. Ennek közelfogható bizonyítéka *Pribicevics* vasárnapi beszéde, valamint a független demokrata párt sajtójának hangja is, amely teljesen a megegyezéses politika, sőt a radikális párt ellen fordult.

Pribicevics azonban ezzel csak megkönyíti *Pasic* miniszterelnök helyzetét, mert a miniszterelnöknek így könnyebb lesz a nyilvánosság előtt megindokolni *Pribicevics*eknek a kormányból való eltávolítását. Ebben az esetben politikai körökben azzal az eshetőséggel számítanak, hogy *Pribicevics*ek ellenzékbe mennek.

E kombinációktól függetlenül kisebb, részleges kormányválságról is beszélnek politikai körökben.

terium új székháza ügyében be-
terjesztett kérdésére.

Moskovljevics a választ nem
veszi tudomásul és figyelmébe
ajánlja a miniszternek, hogy épít-
kezzen, ha székházra van szük-
sége.

Ezután áttérnek a napirendre, a
földmives-hitelekéről szóló törvény-
javaslat tárgyalására. Az első szó-
nok Neudorfer Radics-párti képviselő,
aki élesen támadja a javaslatot.
Szerinte a parasztság sehol
sincs annyira elmaradva, mint
Jugoszláviában. Itt senki sem
rörödik a földmivesekkel, akiknek
a szükségletei rendkívül drágák.
A horvát parasztokat a szerbek-
kel szemben erősen háttérbe szo-
ritják. Kifejti végül a szerb és
horvát parasztok együttműködésének
szükségességét.

Maties radikális védelmébe ve-
szí a javaslatot. Beszéde után az
elnök délután félkettőkor az ülést
bezárja. A szerdai ülésen a föld-
mives-hitelek vitáját folytatják.

A radikális klub ülése

A radikális klub délután ülést
tartott, amelyen a rokkanttörvény-
nyel foglalkoztak. Nagy vita fej-
lődött ki, amelyben többek közt
résztvevő Zsujevics Aleksza, An-
driics Viada és Nikolics képviselő-
k, akik valamennyien azt han-
goztatták, hogy a rokkanttörvényt
minél előbb le kell tárgyalnia a
parlamentnek. A kifogásokra Szto-
jadinovics pénzügyminiszter és
Gyuricsics szociálpolitikai minisz-
terek válaszoltak. A pénzügy-
miniszter kifejtette, hogy a rokkant-
tak részére a kormány négyszáz
millió dinárt irányzott elő az adó-
terhek felemelése nélkül. Gyuricsics
miniszter elmondotta, hogy a
rokkantak statisztikája még nem
készült el, de ígéretet tett, hogy

a statisztikát hamarosan elkészít-
teti.

A vitát a klub este hét órakor
félbeszakította és csütörtökön
fogja folytatni. A klub elhatá-

rozta, hogy a radikális képviselők
közül a parlamentben senki sem
szóal fel a rokkanttörvény vitája
során, hogy a javaslat tárgyalá-
sát megrövidítsék.

A külföldi csereorvosok befejezték vajdasági tanulmányutjukat

A csereorvosok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak tapasztalataikról

A külföldi csereorvosok ittjárt cso-
portja, amely a Vajdaságot utazta be,
vasárnap befejezte vajdasági tanulmány-
utját és Osijekre utazott, ahonnan né-
hány napi tartózkodás után Zagrebba,
Karlovára és a tengerpartra rándul.

A Vajdaságot bejáró orvosok utjáról
és benyomásairól dr. Markovics Lázár
vajdasági egészségügyi felügyelő ezeket
mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— Az ittjárt orvosok lelkesedéssel és el-
ragadtatással beszélnek vajdasági tanul-
mányutjukról, az egészségügyi tapasztala-
tok is teljes mértékben kielégítették,
de különösen meghabozta őket az a
vendégszeretet, amellyel a boticán, Bem-
borban, Noviszadon, Mitrovicán, Vinkov-
cán, Vrbászton, Beocsiban és Nádalfán
találkoztak.

Mitrovicán a fegyház modern beren-
dezése meglepte őket. Mitrovicán még
megtekintették az ottani trachomás és
venereás kórházakat is.

Vinkovcán a legnagyobb elismeréssel
nyilatkoztak az ottani tudógondozó mű-
ködéséről, amelynek élén dr. Metzger
orvos áll. Az egész Vajdaságban a vin-
kovcái és a becskeréki tudógondozók
mutatják fel a legszebb eredményeket.
A vinkovcái tudógondozó nemcsak a
városbeliekre szorítkozik, de egész kör-
nyékre is, Vinkovci környéke az ország
legjobb felkutatott helye, ahol nagy-
számban vannak tüdőbetegek, ami a
környék mocsaras vidékére vezethető
vissza. A legtöbb házban földpadozat
van és azért is sok ott a tüdőbeteg,

mert a betegek és egészségesek együtt
lakhak. A kilencvenöt fali közül van
egy, ahol öt ház lakója teljesen kihalt
és ezek a házak üresen állnak.

— Érdekes, hogy az ittjárt csere-
orvosok közül többen kedvetlenül jöttek
ide, mert igen rossz véleménnyel
voltak rólunk és Jugoszláviát kulturátlan
országnak hívték. Dr. James Fenton,
az ittjárt angol orvos, a háború alatt
az angol seregben Salonikínél teljesít-
tett orvosi szolgálatát, de a frontát-
rás után visszatért Angliába, miután
a átörösné már csak a francia és
szerb csapatok vettek részt. Így Fenton
csak a salonikii térsen látott be-
Szébiába és elismerem, amit ott lent
láthatott, az még nélkülözöte a kultúrát.
Barátaim lebeszéltek, hogy ne menjem el
a káros tífusz és malária hazájába,
vagy ha mégis megtenné, vigyen magá-
val sok chinint és készítsen el előbb a
végrendeletét. A két francia orvost is
riasztották, de úgy ők, mint az angol,
nemkülönbben a többiek nagyon el-
váltak ragadtatva, hogy milyen modern,
higiénikus egészségügyi intézményeink
vannak, uccáink aszfaltozva és locsolva.
Nagyon tetszett nekik a karloveci pá-
riárkai palota, fejlett gyárparunk, a
vrbászi cukorgyár, kolostoraink s a ben-
nük felhalmozott régiségek és a lépten-
nyomon észlelt „európai fogadtatás”.

— Hogy mennyire tetszett az ittjárt
orvosoknak a Vajdaság, bizonyítja, hogy
közülük ketten itt töltik le azt a nyolc
nap gyakorlatot, amely a tanulmányút
programjába fel van véve.

Kloroformos zsebtolvaj

Elaltatta egy vasuti fülke valamennyi utasát

Budapestről jelentik: A békéscsabai
személyvonaton, amely hétfőn éjszaka
Budapest felé tartott, izgalmas kaland-
juk támadt az egyik másodosztályú
fülke utasainak. Amikor esteledett, egy
elegáns, barnaruhás fiatalember az ablak
mellett ült, nagyon udvariasan enge-
délyt kért utitársaitól, hogy a fülke
ablakát becsukhassa. Panaszkodott, hogy
az éles levegő miatt rosszul érzi ma-
gát. Az utasok beleegyeztek a fiatal-
ember kívánságába, a meleg azonban
türheterlen lett és rövid idő múlva egy
ur erőlesen kezdte követelni, hogy
nyissák föl az ablakot. A barnaruhás
fiatalember ekkor elővette nagy fehér
zsebkendőjét azzal legyezte magát és
tiltakozott az ablak fölnyitása ellen.
Már ekkor késő este volt, az utasok
nagy része alváshoz helyezkedett el és
egy a tiltakozó utas is elhallgatott.
Reggel felé mintha sulyos álomból
ébredtek volna föl a fülke utasai. Sietve
nyitották föl az ablakot és csak ekkor
vették észre, hogy a barnaruhás elegáns
fiatalember, aki becsukatta az ablakot,
már nem volt a fülkében.

Klein Pál, békéscsabai kereskedő, aki
szemközt ült a most már gyanús fiatal-
emberrel, meglepődve látta, hogy tár-
cájából, mialatt aludt, több millió kész-
pénze és értékes iratai elűntek. A fülke
utasai különös, émelgítő szagot éreztek.
Nyitvánvalóvá lett, hogy a barnaruhás
fiatalember kloroformos zsebtolvaj volt,
aki a fülke utasait elaltatta.

Mindenki vizsgálmai kezdte zsebeit, de
kötött, hogy csak Klein Pál pénze
hiányzik. Amikor a vonat befutott a
keleti pályaudvarra, az utasok rögtön
jelentették az esetet a pályaudvari de-
tektíveknek, akik azonnal átvizsgálták
az egész vonatot. Egy távoli fülkében
megtalálták a detektívek a barnaruhás
elegáns fiatalembert, akiben Izsák Pál,
már hét ízben büntetett zsebtolvajt is-
merték fel. Izsákot letartóztatták.

Féltékenység

Írta: Földi Mihály

Sokszor kérdeztem magam is, mikor
társaságban felvetették a kérdést: de-
hát miért váltak el Balogék? Senki sem
tudta megmagyarázni. Én sem. Endre a
legjobb barátom. Szeretem, becsülöm,
esküszöm rá, kitartok mellette, ő is
áll mellettem, rendületlenül, híven. Vé-
gül az volt a benyomásom, hogy előttem
is titkolózik. Egy kora tavaszi napon
elutazott; másnap hallottam, hogy el is
váltak. Az Endre meg az Ella nem élnek
együtt!... Az Ella! Szememben ő volt
az egészség, a nyugalom, a béke. Az
anya típusa, aki azért nem szül gyer-
meket, hogy minden anyás gyöngédsé-
géhez a férjét pólyálja.

Mi történt ezek közt? Két eszten-
dei boldog házasság után...

Egy júniusi délután — már komor-
lón alkonyodott, — sietve mentem az
Andrássy uton, amikor a Vilmos csá-
szár ut sarkán, ép a földalatti állomá-
sánál egyenesen beleszaladtam a bará-
tomba, Balog Endrébe. Megölelt, meg-
szorította a kezem, megállt, hallgatott.
Látszott, hogy beszélni szeretne, hogy
hetek, hónapok óta kinezza, marja va-
lami titok.

Mentünk végig az Andrássy uton,
már kúnt jártunk a liget tájékán, még
mindig hallgatunk. Leültünk egy padra.

— Hát... láttam... — mondta
egyszerre Endre s fáradt szemei té-
tován usztak a kigyulladó lámpák felé.
— Most, egy órával ezelőtt.

— Az Ellát?
Bólogatott. Hallgatott. Hirtelen meg-
ragadta a kezem s úgy megszorította,
hogy ki kellett szabadítanom ujjai kö-
zül. — Egy konflison ment. Egyedül.
Ha legalább férfiak közt ült volna, csak
eggyel legalább! Nem egyedül. Ma-
gában. Olyan, mint volt... A göm-

bölyü arca, a tiszta, meleg szeme...
Tiszta?! Hát lehet tiszta?... Haza-
ment. Most ott ül a lakásban. Egyedül.
Ha legalább egy férfi volna vele, akivel
megesál! Ha láthatnám, ha a szemem-
mel láthatnám, a kezemmel megfoghat-
nám... ha megbizonyosodhatnék, hogy
megesál...

Felugrott. — Kérlek, ülj kocsiba. Ülj
kocsiba, én a Hungáriában várlak, ott
lakom. Eridj hozzá és beszélj vele. Kérd
meg, hogy beküldjön ki velem.

Kényelmetlenül találtam a feladatot.
— Most menjek hozzá, amikor elváltak-
tok? Miért nem küldtél előbb? Azt sem
tudom, mi történt...

Keserűen nevetett. — Hiszen ha tör-
tént volna valami!... Barátom, ez
borzalmas. Az ember nem ura önmá-
gának. Állat. Vér van, semmi más. Nem
vagyunk felelősek semmiért. Nincs jó-
ság, nincs szeretet, nincs okosság, csak
vér van, ami majdnem annyi, mint az
örület... Te aztán igazán tudod,
mennyire szeretjük egymást. Tudod, mi
volt ő nekem. Az anyám, a testvérem,
minden. A gyerke voltam, aki nélkül
meg sem tudtam mozdulni. Az állandó
szanatóriumom volt a házasságom. Iste-
nem, persze, megesaltam, szerelmes
is voltam hébe-hóba, de hát, tudod, ez
más. Egy-egy randevu után alig vártam,
hogy felöltözködhessem és már nála le-
gyek. Otthon, ő az otthon. Ezer idegen,
szerelmes csók után is az övére vá-
gyódtam, amely már nem izgalmas, de
megnyugtató, amely nem korbácsol fel,
de hűsít, amely már nem kitüntetés, de
kibékít az élettől...

És most ide hallgass. Az nap nem
csaltam meg. Talán éppen ez a baj,
hogy nem csaltam meg. Talán éppen ez
volt a baj, hogy nem mentem haza fá-
radtan, büntudattal... Az nap itt kint
levegőztem aligutban, egy konflison sé-
táltam végig a Stefánlán. Jött velem
szemben egy fogat. Két nő ült benne,

nem fontos, hogy kik, — két nő. Elé-
gedj meg azzal, hogy a legelőkelőbbek,
a legfinomabbak... hogy magyaráz-
zam meg neked?... a legprimábbak. Ál-
monban sem gondoltam, hogy valaha a
közeliükbe kerülök. Lóversenyen, prem-
ieren, vernissageon néztem őket mes-
szírói, vagy váltottam velük egy-egy
udvarias szót. Tetszettek, nagyon, kü-
lön-külön mindegyik, de hát ki mert
többre gondolni néhány hosszabb, me-
legebb pilanásnál?

Barátom, a két nő, amikor meglát en-
gem, megállítja a fogatát, az őszi alkony-
nyatban kiszáll, nekem intenek, én meg-
állítom a kocsimat és ők beszállnak hoz-
zámm. A konflisomba. Oda simulnak hoz-
zámm, megfogják a kezem és két perc mul-
va azt mondják, vigyem őket, ahová
akarom. Zsibbadtan néztem rájuk. Te!
Gyönyörűek voltak! Szépség, báj, fi-
nomság, szinte szüzi tisztaság mind a
kettő... És elegánsak és szépek, az
egyik fekete, a másik barna... És vi-
gyem őket, ahová akarom! Mert, hogy
én tetszem nekik, mert hogy ők régóta
figyelnek rám és most itt az alkalom...
Itt az alkalom mindhármunk számára...
Érted ezt?

Minek mondjam el a részleteit en-
nek az irtózatoss kalandnak? Kínzott a
vágy s ott úgy ültem köztük, mint egy
tehetetlen szüzi kölyök. Ők udvaroltak
nekem, én kínlódva türtem mindent. Ők
vitték, cipelték, kocsikáztattak, hívtak,
csalogaltak, kinevették, gyötörték...
Felvittek az egyik asszony lakásába.
Előkelelő, nagyuri lakás. Lerogytam egy
székbe, s nem tudtam megmozdulni. A
férjükre gondoltam, kiváló, szép férjeik-
re, a gyermekeikre, az én feleségemre.
Ha ezek is ilyenek, van akkor tisztessé-
ges asszony a világon? Én velem nem
csalták meg az urukat, ez bizonyos.

Ellenben éjjel felé autón rohantam ha-
za, Uram Istenem, vajjon otthon van-e
az én feleségem? Vajjon nem kocsiká-

zik-e az is valakivel? Hiszen minden,
vagy legalább is a legtöbb férfi azt hi-
szí, hogy az ő felesége kivétel! A többi
asszony igen, de az övé...? Lehetek
ilyen hülye, én is?

Kérlek szépen, Ella az ágyban feküdt.
Aludt. Én megálltam az ágy előtt és
egyszerre nem tudtam, mit teszek. Meg-
ragadtam a kezét, kirántottam az ágy-
ból és egy rettenetes szót ordítottam az
arcába. Meg is ütöttem, azt hiszem.

Ha ilyen asszonyok, ilyen előkelők,
ilyen szépek, ilyen finomak ilyenek, ak-
kor miért éppen az én feleségem a kivé-
tel? Most itt fekszik a házasság ágyá-
ban, de ki tudja, a cédaságnak micsoda
nyoszolyáján fetrengett egy órával eze-
előtt?

Öklöm köré csavartam a haját és be-
lomeredtem izzó, égő arcába. Hisz kérlek,
borzalmas, hogy mi emberek hasonlítunk
egymásra! Az asszonyok... Van valami
közös a csontjaikban, a nézésükben, a
szemük vágásában, a szájuk mozgásá-
ban... van az arcukban valami közös
csábítás a cédaság! Megláttam arcában
annak a két nőnek az arcát is... ez
borzalmas! Pokollá vált az életünk...
Borzalmas: ha nincsenek ugynevezett
sikereim a nők körül, sohasem veszttem
el hitemet a feleségemben... sohasem
fertőz meg ez az undorító betegség, a
féltékenység...

...Itt hirtelen magához rántott, át-
ölelt, úgy kiabált az arcomba, forrón,
szenvedélyesen: — Eridj, siess... be-
széllj vele. Még sohasem szerettem így...
nem bírom ki nélküle... igazságtalan
voltam... örült voltam, becsületes volt-
tam, békíts ki, szeretem...

Egy év múlva, jóval a béke után, egy
alkonyodó késő nyári délután félreeső
mellékutcában karonfogva láttam sétálni
Ellát egy idegen ural. Most kezd meg-
csalni Endrét? Vagy az ura félté-
kenysége hájszolta ide, vagy már azelőtt
is?... Az igazságot én sem tudom,

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Angheliescu román közoktatásügyi miniszter a bukaresti sajtó képviselői előtt hosszabb nyilatkozatot tett a magánoktatásról szóló törvényjavaslatról.

— A kisebbségi, felekezeti és magánoktatásról szóló törvényjavaslatom — mondotta — a legdemokratikusabb és legliberálisabb szellemben készült és mondhatom, *nincs olyan törvényhozás, mely szabadelvűbb törvényt alkotott volna.* A szabadságnak és toleranciának a szelleme hatja át az egész javaslatot, amit bizonyít az a tény is, hogy az összes kisebbségi iskolák, amelyeknek 1918 előtt meg volt a nyilvánossági joguk, megtartják ezt a jogukat továbbra is. A mai Románia, amelyben túlnyomó többséget alkot a román nép — tizenhétmillió lakos közül tizenhárom és félmillió a román —, attól a toleráns és szabad szellemtől áthatva, amely egész történelmi múltjában mindig vezette volt, nem kívánja elnemzetietleníteni egyik nemzetiséget sem és mindenkinek teljes szabadságot kíván nyújtani saját nyelvének és tradíciójának fejlesztéséhez. Egy ilyen liberális törvény, mint a parlament előtt fekvő javaslat, természetesen nem konvenniál azoknak, akik keresik az alkalmat az irredentizmusra és csupán így magyarázható a magyar párt és több magyar főpap magatartása. Különbözik egy ezeknek a felekezeti képviselőknek, mint a szenátusban a javaslat vitája alkalmával mondott beszédében a nyilvánosság előtt is formálisan kijelentette, hogy hajlandó vagyok törvényjavaslatom bármely rendelkezését az előbbi magyar törvények megfelelő diszpozícióival felcserélni.

*

A Foreign Affaires című tekintélyes angol külpolitikai közlöny legutóbbi számában cikket irt **Medinger** csehszlovák képviselő, a csehszlovákiai népszövetségi liga elnöke. A cikkben **Medinger** rámutat arra a gyöngeségre, amelyet a Népszövetség a kisebbségi kérdés kezelésénél, főként azonban orvoslásánál tanúsít és hangsúlyozza, ennek az oka, hogy a Népszövetség tisztán politikai eszköze a benne összefogott kis- és nagyhatalmaknak. A kisebbségeknek nincs alkalmuk és lehetőségük arra, hogy a Népszövetség előtt és az állandó nemzetközi bíróságoknál sérelmeiket maguk terjeszthessék elő. **Medinger** szerint a *Népszövetséget világparlamentté kell kiépíteni, melyben a kisebbségek is képviselve lennének.* Ennek a parlamentnek a kezében lenne a kezdeményezés joga, míg a végrehajtást az eddigi diplomata-konvenciókra bíznák. A cikk állításával szemben a népszövetségi tanács angol delegátusa **Swamvich**, a Timesben kijelentette, hogy véleménye szerint a Népszövetségnek egy szakértőkből álló kisebbségi bizottságot kellene felállítani, amelynek az lenne a hivatása, hogy az érdekelt kormányoknál odahasson, hogy azok a győzelemből fakadó hatalomtöbbségüket mérsékeljék.

*

Hodzsa Milán, a régi magyarországi szlovák mozgalmak vezére, a csehszlovákiai kormányonlévő agrárpárt főnöke, nyilatkozott a beogradi »Vreme« tudósítója előtt Csehszlovákia politikai helyzetéről és többek között kijelentette, hogy *a német kisebbség képviselőinek az arra alkalmas pillanatban be kell lépni a kormányba.*

— Mi reális, demokratikus politikát akarunk — mondotta **Hodzsa**. A németek nem folytatják az állam szabotálásának katasztrófális politikáját. Egy kis töredékük pángermán érzelmű, de a többségük belátja az állam realitását és elismeri a nemzetközi szerződések erejét. Pszichológiailag még ez a többség sem békült meg ezzel az állammal. A probléma egyszerűen tisztára pszichológiai és ebből a szempontból is be fog állni a gyógyulás. Én határozottan a mellett vagyok, hogy abban a pillanatban a németek is lépjenek be a kor-

mányba. Mi csehszlovákok nem vagyunk szüklátókörű sovíniszta, nem provokáljuk a németeket és együtt dolgozhatunk majd velük, amikor a pillanat megérik erre.

A nyitrai törvényszéken érdekes felelőviteli tárgyalás volt a napokban. A vádlott **Picsek** Ferdinánd tanár, aki ellen azt a vádat emelte az ügyészség, hogy politikai beszélgetés közben éles bírálatot mondott a csehi nemzeti pártokról, többek közt azt állítván róla, hogy olyan eszközökkel dolgozik, amelyek egyáltalán nem tisztességesek. A vád szerint

Picsek kijelentette, előfordult, hogy tisztviselőket Szlovénországba helyeztek, mivel ellenük Csehországban büntető eljárás indult meg. Srbrny vasutügyi miniszter ezek ellen az áthelyezések ellen semmit sem tett, mivel ő sem volt változatos az eszközökben; nem olyan régen egész fiatal emberektől háromszázezer koronát nyert kárnyán, — olyanoktól, akik ezt a nagy pénzt sikkasztás útján szerezték. **Picsek** tanárt azért az elsőfoku bíróság felmentette a rágalmozás vádjáról, a másodfoku bíróság is felmentette azzal az indokolással, hogy *sikerült igazolnia állításait.*

Ujabb boxerlázadás Kinában

A diákság és munkásság le akarja gyilkolni az idegeneket Véres összeütközések Shanghaiban

Londonból jelentik: Shanghaiból érkezett jelentések szerint Kína több részében, elsősorban Sanghaiban *véres, lázadászerű tüntetések törtek ki az idegenek ellen.*

A zavargások vasárnap kezdődtek Shanghaiban, ahol *a munkások két angol rendőrt leöltöttek és azután a rendőrlaktanya ellen vonultak.* A rendőrök először riasztó lövéseket tettek, amelyek azonban eredménytelenek maradtak, mire *védekezésül a tüntető tömegre lőttek.* Az összeütközésnél ketten meghaltak, többen súlyosan megsebesültek. Harminc embert letartóztattak.

A lázadók a kínaiak közt felhívásokat osztogatnak, amelyekben felszólítják a lakosságot, hogy *öljék meg az angolokat, franciákat, japánokat és olaszokat,* mert ők tették tönkre Kínát.

Hétfőn a shanghaii diákok rendeztek tüntetést az idegenek ellen és proklamációkat osztogattak, hogy pusztítsák

el az idegenek modern imperializmusát. A rendőrség kivonult, mire a diákok kövekkel támadták meg a rendőröket, akik védekezésül fegyverüket használták. *Három diák az összeütközésnél meghalt, tizennyolc súlyosan és hatvan könnyebben megsebesült.* Idegenek nincsenek a sebesültek közt.

Végül a rendőrség a tüzoltóságot hívta segítségül, amely fecskendővel igyekszik a tüntető csoportokat feloszlatni. Shanghaiban kihirdették az ostromállapotot. A kereskedők a zavargások miatt üzleteiket bezárták. *Az idegen konzulátusok a hadihajóktól kérnek segítséget.*

Henugow környékén hatszáz kínai katonára fellázadt. A lázadás már régóta elő volt készítve és a forradalom első jeleképpen *egy tisztet megöltek és a kaszárnyát kifosztották.* A kormány csapatokat küldött a lázadó kínaiak leverésére.

Több millió értékű SHS állampapírt hamisítottak Budapesten

A rendőrség letartóztatta a hamisítókat

Budapestről jelentik: A S. H. S. királyság egész hitelére kiható széllármósságot leplezett le és akadályozott meg a budapesti rendőrség.

Néhány héttel ezelőtt Budapestre érkeztek **Grosz Márton** beogradi és **Alkalay Jásó** szarajevói kereskedők, akik egy kisebb budapesti nyomdában felmutattak egy az S. H. S. királyság pénzügyminisztériuma által kibocsátott állampapírt, amelyről azt mondták, hogy az az általuk igazgatott bank részvénye s a minta szerint 80.000 darab ilyen állampapírt rendeltek meg. A nyomda el is készítette ezeket a részvényeket s átadta az állítólagos bankigazgatóknak.

Később azonban a nyomdász gyanút fogott s jelentést tett a rendő-

ségnek, amely megállapította, hogy nem részvényt nyomattak, hanem állami kölcsönkötvényt. Kinyomozták **Grosz** és **Alkalay** lakását, ahol házkutatást tartottak s megtalálták mind a 80.000 darab hamis értékpapírt. A két kereskedő beismerte, hogy ők nyomatták a hamis értékpapírokat, de azt vallották, hogy egy **Benahlias** nevű görög bankár bízta meg őket, ezzel. **Benahlias** a hamisítványokat nem akarta forgalomba hozni, hanem különböző bankokban akarta letétbe helyezni, hogy később kölcsönt vegyen fel ezekre.

Grosz Márton és **Alkalay Jásó**t letartóztatták és a letartóztatásról értesítették a S. H. S. követséget.

Anglia nem vállal garanciát a keleti német határokért

Benes Párisban tárgyal a garancia-szerződésről

Párisból jelentik: **Benes** csehszlovák külügyminiszter szombaton késő este ideérkezett. Azért jött, hogy a német birodalommal kötendő garancia-paktumról tanácskozzék. **Briand külügyminiszterrel nem találkozhatott**, mert **Briand** a pünkösdi ünnepekre elutazott Párisból, csupán **Philippe Berthelot** külügyminiszteri iktárral és a politikai osztály igazgatójával, **Larocke**-sal konferált. A tanácskozáson elsősorban *a biztonsági szerződésről és a genti jegyzőkönyvről* volt szó.

A lapok ezzel kapcsolatban azt írják, hogy az angol jegyzék a garancia-paktum kérdésében az utolsó nézeteltéréseket is eloszlatta Páris

és London között. Tisztázva van, hogy Anglia csak a német nyugati határokra vállal garanciát, a keleti határokra nem, de egyrészen is megegyezésre van kilátás **Briand** külügyminiszterrel. Az angol jegyzék hangsúlyozza, hogy *Anglia nem vehet magára olyan kötelezettségeket, hogy a keleti határ megsértése esetén automatikusan bekövetkező háború ok. Anglia tartozék haderőket mozgósítani,* sőt ellenkezőleg ki akarja kötni, hogy minden körülmények között fentartja magának a szabad kezét.

Az ideérkező jelentés szerint a londoni **Times** ismerteti a német javaslatok előzményeit február óta és

azt magyarázza, hogy a problémát könnyű megoldani. A nyugati határookra nézve Franciaországnak és Belgiumnak kell Németországgal szerződést kötnie, Anglia pedig ezt garantálja és ezzel az európai béke főtartását biztosítja. Ebbe a paktumba a lehetőség szerint bele kell vonni Olaszországot is, de *nem szabad komplikálni a dolgot azzal, hogy a biztonsági szerződést a keleti határookra is kiterjesszék.* E részben Anglia nem vehet magára kötelezettségeket, de nincs is Anglia segítségére szükség. Ha a nagyhatalmak a nyugati paktumban szoros együttműködésre kötelezik magukat, akkor a keleti határ tekintetében nem lesz nehéz meggyezést találni.

Lemondtak

Amundsen visszatéréséről

Az expedíció sorsáról semmi hír

Oslóból jelentik: Az **Amundsen** expedíció sorsáról kedden a következő két szikratávirat érkezett a Fram fedélzetéről:

— Az éjszaka a Fram-mal elhagytuk **Wolmansbay**-t, mert szőrt ért megünn Kingsbay-be. Indulásunkkor a helyzet nem változott. A **Hobby** tovább kutatja a jégmezők határát. Most **Amundsen** startja után tízednapra már *mi is kezdünk kételkedni benne, hogy vissza lognak-e térni a repülőgépek, de még halavány reményünk van, hogy Kingsbayból visszatérve kellemes meglepetés fog várni bennünket.* Az időjárás szolgálatot feloszlattuk, mert **Amundsen** meghagyta, hogy a meteorológusok a repülőgépek indulása után tízednap hazamehetnek. **Frederik Ram**.

A második táviratban **Ram** a következőket jelentette:

— A helyzet változatlan. A Fram ma reggel **Kingsbay**-ból visszatért **Wolmansbay**-be. *Eddig sehol semmi nyoma Amundsen repülőgépeinek.* Még nem tel el ugyan a 14 nap, amelyet **Amundsen** az indulás előtt mint időhatárt jelölt meg, de *mi már lemondunk a reményről, hogy Amundsen és kísérel repülőgépen lognak visszatérni.* Órszemjárataink a jéghatár mentén esütörtökön kezdődtek. A **Hobby** jelentéseiből az tűnik ki, hogy *a sarki jég mérföldekre befelé nagyon egyenetlen.* A Jeges-tenger halászaí hirül adták, hogy a hajózási viszonyok föltötte kedvezőtlenek. Három napig tartott a sűrű köd és a rossz idő, most ismét tisztán ragyog a napsugár. Most már kétségtelenné látjuk, hogy a repülőgépek a leszálláskor megsérültek és így a repülők kénytelenek az utat *Sarktól Cap Columbiáig gyalog megtenni.* A start előtt **Amundsen** is kifejezte ezt az aggodalmát és ennek következtében *különösen gondosan állította össze mindazt a készletet, ami ilyen hosszú gyalogvándorlathoz kell.* Szakértőink is úgy vélekednek, hogy a repülőgépek a leszálláskor nyilván megsérültek, az ellenben nem valószínű, hogy motordefektust szenvedtek. **Frederik Ram**.

ILLATOS MOLYVIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt
DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

GYERMEKRUHASZALON

maison Schönbrunn

Paja Kujundžićeva 20.

10- és 12-nyrúbak a legdivatosabb és legszebb
kislátogatásba. 4454

CIRKUSZ

Választójog

(Történhetik bármely
államban)

A miniszterelnök: Kedves főszabász ur, azért hívtam ide, hogy szabjon nekem egy kitűnő választójogot, amely három-hégy évig nem megy ki a divatból és amellyel kifele mindig modernnek látszik.

Az előadó (természetesen a választójogi bizottság előadója): Kérem alássan kegyelmes uram, ön mindenképpen meg lesz elégedve. Mindjárt bemutatok egy pár mintát. Csupán néhány utasítást méltóztasson adni, b. izlésére vonatkozóan. Szűkre szabjam, vagy pedig bővebbet parancsol.

Az elnök: Csak szűket! Minél szűkebbet. Most egész Európában az a divat.

Előadó: Bizony kérem. Mussolini öngyméltóságának is szállítottunk egy egészen testhez állót (tovább henege a huncsaffokkal.) A Macdonald tekintetes ur is nálunk dolgozott. Tavalyiban azért bukott meg, mert nem engedte meg, hogy szűkre szabjuk a választójogát. Pedig kérem máma, mikor tele van bolsevistával a világ, ez a kegyelmes és előkelő viselet.

Elnök: Mutasson valamit.

Előadó: Itt van kérem egy igen előnyös dolog. Garantálom, hogy hat évig nyugodtan tetszik hordani. "Általános választójog" férfiak 22 éven felül szavaznak újraoltási bizonyítvány felmutatása mellett, nők 36 éven felül. Számtalanszor kipróbálva. Melyik férfi tudja felmutatni az újraoltási bizonyítványát és melyik nő vállalja be a 36 évet? Ezzel a választójoggal általánosan a lakosság tíz percentje szavaz, ezért hívják általános választójognak.

Elnök: Ez titkos vagy nyílt?

Előadó: Kifele titkos, befelé nyílt.

Elnök: Hogyan?

Előadó: A szavazás zárt fiúkébe és zárt borítékban történik (3. szakasz) a fiúke fala üvegből van, — 4. szakasz — a boríték zselatinból — 5. szakasz — úgy hogy teljesen átlátszó. Szavazás után az elnök a borítékot a világosság felé tartja. Természetesen ezt előre kell közölni a néppel. Ne mondassák, hogy félrevezették őket...

Elnök: Mégis hány percent szavaz ezzel a választójoggal?

Előadó: Tíz.

Elnök: Sok. Mutasson más valamit.

Előadó: Kérem alássan. Itt van kérem egy másik minta. Szavaznak az összes férfiak, akik lefizették az adóhátralékukat és a 40 éven felüli nők, a kik nem vágják le a hajukat. Ez utóbbi a legbiztosabb. Mert azt még elhiszem, hogy akad a birodalomban negyven éven felüli nő, de azt már kevésbé, hogy ezek közül a nők közül valamelyik is nem vágta le a haját.

Elnök: Ez titkos?

Előadó: Persze, hogy titkos. Zárt fiúke, zárt boríték. Kormánypartij kék fiúkében, kék borítékban szavaz. Ellenzéki zöld fiúkében, zöld borítékban.

Elnök: Hány percent?

Előadó: Öt.

Elnök: Sok. Nézze én nem ragaszkodom a titkossághoz, legföljebb egy-két körületben a látszat kedvéért.

Előadó: Az más. Akkor csinálunk egy olyat, hogy fele nyílt, fele titkos. Például azokban a körületekben, ahol a lakosság túlnyomó része ékszerészi iparral foglalkozik, ott titkos, a többi helyeken nyílt. Szavaznak mindazok, a kik nyíltan a kormány mellett foglalnak állást. Három percent.

Elnök: Nem nagyon bizom bennük.

Előadó: Én se.

Elnök: Valami új fazont találjon ki.

Előadó: Szükíthetek még?

Elnök: Hogyne!

Előadó: Hány percent szavázhat?

Elnök: Egy.

Előadó: Egy percent?

Elnök: Nem. Egy választó. Mondjuk a belügyminiszter. Egy ilyen egészen

ujszabásu dolgot szeretnék

Előadó: Ezt meg tudom kérem csinálni, de nem éppen új-szabásu. Most szállítottunk egyet Bethlen öccsellencijának is...

Stella

Halálos repülőgépszerencsétlenség
SzegedenA pilóta szörnyethalt, a repülőgép utasa: dr. Boros
József kórházigazgató életveszélyesen megsebesült

Szegedről jelentik: Kedden reggel nyolc órakor halálosvégű repülőgépszerencsétlenség történt a szegedi repülőtéren. Egy repülőgép, amelyet vezérez Szentkirályi Dezső pilóta vezetett és amelynek utasa dr. Boros József, a szegedi kórház főorvosa volt, lezuhant. A pilóta azonnal szörnyethalt, utasa pedig életveszélyes sérülésekkel maradt a repülőgép roncsai alatt.

Dr. Boros csaknem mindennap fel szokott repülni Szentkirályival, akivel Szeged fölött szokott manőverezni. A repülést dr. Boros azért végezte naponként, mert mint orvos a repülésnek az emberl szervezetre való hatását akarta tanulmányozni. Már hosszabb idő óta jóbarátságban volt Szentkirályival, akivel főbbiben tárgyaltak a repülésről. Boros, hogy a repüléshez engedélyt nyerjen, fölkereste a szegedi állami repülőtér parancsnokát, ahol a tudományos célra való tekintettel, készséggel beleegyeztek a naponkénti repülésbe, azonban a felelősséget a repülőtér parancsnoksága elláította magától.

Kedden reggel hét óra tájban szállott

fel utoljára Szentkirályi pilóta dr. Boros kisérétében egy kétfedelű gépen, amely az állam tulajdona. Alig emelkedtek kétszáz méter magassáig, mikor a repülőgép — mint a pilóták mondják — elvesztette repülősebességét. Ebben a pillanatban a gép oldalra fordult és ugynevezett dugóhuzóba került, amiből a pilóta már nem tudta kimenteni a gépet.

A kétfedelű gép többször megfordult tengelye körül, majd nyílegyenesen lezuhant és olyan mélyen guródott a földbe, hogy valósággal derékszög alatt állott meg.

A közelben szántóföldeken foglalkozó emberek tartózkodtak, akik rémülten látták a szerencsétlenséget és odarohantak a földbe guródott géphez. A gép alatt holtan találták már Szentkirályi Dezsőt, dr. Boros pedig eszméletlen állapotban hevert elterülve a földön. Azonnal értesítették a szegedi mentőket, akik azonban Szentkirályin már nem tudtak segíteni. Boros főorvost pedig életveszélyes sérülésekkel szállították be a szegedi kórházba. Életbenmaradásához kevés a remény.

A tovarisevői gyilkosság

A noviszádi törvényszék helyszíni tárgyalása

A tovarisevői Srnao és az Orjuna szervezet viszályának véres epilógusa fölött itélkezik most a noviszádi törvényszék, amelynek büntető tanácsa, mint megirtuk, kiszállt Tovarisevóra, hogy a helyszínen tartsa meg a tárgyalást a bűnygyben.

A tárgyalás kedden reggel 7 órakor kezdődött a tovarisevóiak nagy érdeklődése mellett a tovarisevői községházban. A tanács elnöke Gomirac Voislav törvényszéki bíró, előadó Petrovics Ljubomir s szavazó bíró Radulovics Ilija, jegyző Szubotics György, a közbíró dr. Lemaics Jován képviseli, a meggyilkolt családját dr. Grifevics Sekula, montenegrói ügyvéd, a védelmet Duics Lázár ügyvédjelölő látja el.

A vádirat Vasziljev Jócát, a tovarisevői Srnao egyik tagját előre megfontolt szándékkal elkövetett emberöléssel vádozza, amit úgy követett el, hogy a múlt év április 17-én a tovarisevői korcsmában agyonszurta Radojsics Jósó földbírtokost, a tovarisevői Orjuna elnökét.

A vádirat felolvasása után az elnök megkérdezi a vádlót:

— Bűnösnek érzi magát?

— Igen, elnök ur, bűnös vagyok.

Majd elmondja, hogy a gyilkosság napján délelőtt a Milicsi korcsmában ment, ahol Ignjatov Tóssal és Jovanovics Kosztával ült. Deután odajött Radojsics Jásó is, aki Bugarszki Szlavkóval volt együtt. Radojsics és Bugarszki vitatkoztak s Vasziljev azt hitte, hogy róla beszélnek s megkérdezte, hogy mi kifogásuk van ellene. Radojsics így válaszolt:

— Amit mondtam, megmondtam.

Nem félek senkitől, legkevésbé tőled. Pár perccel később Radojsics felkelt s a nagy szobán keresztül az udvar felé megy, ő utána ment, hogy kibékítse, de az ivóban kinyitotta a bicskáját s azt a zsebében nyitva tartotta. A nagyszobában Radojsics rátámadt, fojtogatni kezdte, mire ő megszurta. Radojsics magtántorodott, erősen vérzett, majd visszavánszorgott az ivóba, ahol meghalt. Ő hazament, elmondta családjának, mi történt s aztán önként jelentkezett a

csendőrségen.

Az elnök felolvassa a vádlottnak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amely ezzel ellenkezik. A vádlott arra a kérdésre, hogy miért vall most másképp, vállalt von és hallgat. Az elnök megkérdi:

— Miért ölt?

— Nem tudom, így kellett történni.

— Felbujtotta valaki a gyilkosságra?

— Senki. Én már el voltam egyszer

ítélve, nem vállalkoztam volna olyasmire, amiért újból megbüntetnek.

Reggel 8 órakor megkezdik a tanú kihallgatásokat. Jovanovics Koszta gazda együtt ült Vasziljevvel, de a gyilkosságot nem látta, mert az a szomszéd szobában történt.

A meggyilkolt apját, Radojsics Gavrát hallgatta ki ezután a bíróság, aki kijelentette, hogy nem kíván kárítást, de követeli, hogy a személtést, fogat-fogort elv érvényesüljön, majd Radojsics Draga, a meggyilkolt édesanyja, Bugarszki Szlavkó és Jovanovics Koszta tanúfenyegtelen vallomást.

Ignjatovics Toso hetvenhat éves tovarisevői gazda azt vallotta, hogy hallotta, amikor Radojsics azt mondta Vasziljevnek: gyere ki velem, ha mersz.

Több tanu vallomása után dr. Zrilics Márkó palépkai és dr. Köpfer Mihály olsováci orvos terjesztették elő szakértő véleményüket, amely szerint a szurdás föltétlen halálos volt.

A bíróság ezután a tárgyalást bezárta és folytatását szerda reggel hét órára tűzte ki. A szerdai tárgyaláson több tanut hallgatnak még ki. Az ítélet kihirdetésére valószínűleg délután kerül csak sor.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

Az új menetrend

A vonatok érkezése és indulása a
szuboticiai forgalomban

Az államvasutak igazgatósága június 5-től kezdődő érvénnyel a következőképp állapította meg a vonatok érkezését és indulását a szuboticiai forgalomban:

Indul Szuboticiáról:

Novivrbas, Novisad, Beograd
gyors 4:50, 15:25, személy 0:15, 8:—, 13:35

Novivrbas, Novisadig
18:15.

Bajmok, Sombor, Vinkovci
Simplon 14:20, személy 5:35, 13:50, 19:50.

Čoka, Bečkerek, Pančevo, Vel.-Kikinda
0:10 8:20, 19:30, Simplon 15:05.

Horgoš, Senta, St.-Bečej, Novisad
5:10, 14:10.

Horgošig
11:30, 19:45.

Sentaig
15:30.

Crvenka, Bogojevo
4:25, 14:35.

Žednik, Čantavir
4:20, 13:35, 18:15.

Kelebia, Budapest
gyors 14:26, személy 0:30, 6:—

Érkezik Szuboticiára:

Novivrbas, Novisad, Beograd
gyors 13:30, 23:35, személy 4:05, 18:55, 12:15.

Novisadról közvetlen
7:24.

Bajmok, Sombor, Vinkovci
Simplon 14:42, személy 7:40, 12:45, 23:30,

Čoka, V.-Bečkerek, V.-Kikinda, Pančevo

Simplon *13:55, 4:40, 12:30, 19:25
*Kikindáról.

Sentáról
9:07.

Horgoš, Senta, St.-Bečej
7:25, *13:25, 17:59, *21:57 *Horgošról

Crvenka, Bogojevo
7:35, 20:15.

Žednik, Čantavir
7:24, 18:55, 20:55.

Budapest, Kelebia
gyors 14:55, személy 4:10, 20:59.

Jókai-ünnep

Veliki-Becskerekken

Szláv előadás a Jókai regényeiben
szereplő délszlávokról

Velikibecskerekéről jelentik: A Torontai Magyar Közművelődési Egyesület május 31-én Jókai-ünnepet rendezett Velikibecskerekken. Az ünnepségen Rajics Szvetisláv torontai alispán és a velikibecskerekéri szerb intelligencia több vezető tagja is megjelent.

Márton Andor egyesületi igazgató bevezető üdvözlése után Farkas Ödön Román-át adta elő a filharmóniai zenekar, majd Boršodi Lajos dr. A halhatatlan Jókai című előadásában fejtette ki Jókai munkálkodásának hatásait. Vajda Lajos felolvasása: A nagy mesemondó különösen azzal a millióval foglalkozott, amely az ifjú Jókai lelkében a mesék kiapadhatatlan forrását nyitotta meg. Juhász Ferenc szavalta el ezután mély átérzéssel Jakab Ödön Jókai című ódáját. V. Bogdanov gimnáziumi tanár szerbnyelvű előadása: Juzni szloveni u debina Jokima (Délszlávok Jókai műveiben) a program egyik legszebb eseménye volt. A tudós alaposággal megkonstruált előadás alapfogolata volt, hogy a nem szláv írók közül Jókai a legtöbbet foglalkozott délszláv népekkel, szerepeltetett leg több szláv alakot mindig a legnagyobb szeretettel és a szlávok kisebbségi küzdelme iránt igaz megértéssel. Ennek konzekvenciáját abban vonja le az előadó, hogy a megváltozott viszonyok között a szláv többségnek is meg kell érteni a magyar kisebbség kulturális és polgári törekvéseit.

Letartóztatták Beniczky Ödönt

A volt belügyminiszter leleplezése a siófoki fővezérségről — Az Ostenburg-különítmény tisztjei Nagyatádit is el akarták tenni láb alól — Andrassy, Beniczky, Bethlen és Pallavicini tárgyalásai Siófokon — Pogrom helyett „fürdetés” — Somogyi meggyilkolása miatt nem támogatta az angol munkáspárt Magyarországot a béketárgyalásokon

Óriási izgalom Budapesten a leleplezések miatt

Budapestről jelentik: Beniczky Ödön volt belügyminiszternek a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügyében tett szenzációs vallomása, amelyben — mint a *Bács-megyei Napló* már jelentette — *Horthy Miklós kormányzót vádolja a gyilkosok felbujtásával, óriási izgalmat kelet magyar politikai körökben, annál is inkább, mert az ügynek máris súlyos következményei vannak: Beniczky Ödön volt belügyminisztert hétfőn délelőtt letartóztatták. Az Ujság pünkösd vasárnapi számát, amely Beniczky vallomását leközölte, az ügyészség intézkedésére elkobozták és a kormány részéről nyomban kijelentették, hogy Beniczky ellen kormányzósértés, hamis vád és hivatali titoktartás megsértésének vétsége miatt megindítják az eljárást. Ezzelcsaknem egyidejűleg azonban hétfőn délután már le is tartóztatták Beniczkyt, a hivatalos jelentés szerint nem a Somogyi-gyilkosság ügyében tett vallomása miatt, hanem azért, hogy egy régebben kiszabott tízenégy napos fogházbüntetését kitöltse.*

Miért jelentkezett Beniczky megidézése előtt kihallgatásra?

Másfél esztendővel ezelőtt Beniczky Ödönnek volt egy sajtópöre, amelyet Sréter István volt honvédelmi miniszter panaszára rágalmozás miatt folytattak le ellene. Annakidején a büntetőörvénysszék és a tábla megállapította Beniczky bűnösségét és egyhónapi fogházbüntetést szabtak ki rá. A Kuria nemrégiben foglalkozott a sajtópörrel és az alsófoku bíróságok ítéletét megsemmisítette és Beniczky Ödön büntetését kétfelhőzött jogháza szállította le. Ez az ítélet jogerőre emelkedett és az ügyészség nemrégiben idézést küldött Beniczky Ödönnek, amelyben meghagyta, hogy június másodikán, reggel kilenc órakor jelentkezék kéthetes fogházbüntetésének kitöltése végett az ügyészségen. A katonai ügyészség június hatodikára idézte maga elé Beniczky Ödönt, hogy a Somogyi-Bacsó gyilkossági ügyben kihallgassa. Beniczky, aki a hivatali titoktartás alól való felmentését és a vallomástételt már hónapok óta hiába sürgette, éppen ezért jelentkezett már egy héttel előbb, szombaton vallomástételre, mert attól tartott, hogy tízenégy napos fogházbüntetésének kitöltése megint lehetetlenné tenné számára azt, hogy a katonai ügyészségen elmondhassa vallomását.

Beniczky letartóztatása

Hétfőn délelőtt fél tizenkét órakor két detektív jelent meg Beniczky Ödön Múzeum-ucca 5. szám alatti lakásán, akik az ajtónyitót szobalánytól a volt belügyminiszter iránt érdeklődtek. Beniczky Ödön anyósa közölte a detektívekkel, hogy veje félórával azelőtt elment hazulról. A detektívek erre eltávoztak. Délután félkettőkor ugyanaz a két detektív újból megjelent Beniczky lakásán és ekkor már átkutatták az egész lakást, azonban Beniczky még mindig nem volt otthon. Három óra után érkezett haza Beniczky és néhány perccel később ismét megjelentek lakásán a detektívek, akik a volt belügyminisztert előállították a főkapitányságra.

A rendőrségen Horváth Antal dr. főtanácsos kihirdette Beniczky előtt a letartóztatást elrendelő végzést és erről jegyzőkönyvet vettek fel. Ezután azonnal átszállították Beniczky Ödönt az ügyészség Markó-uccal fogházába, ahol

a második emelet egyik cellájában helyezték el.

A főkapitányság Beniczky Ödön letartóztatásáról a következő jelentést adta ki:

»A főkapitányság a mai napon Beniczky Ödön volt belügyminisztert le-

Beniczky vallomása

Beniczky Ödönnek a katonai ügyészséghez írásban benyújtott vallomása többek közt a következőket tartalmazza:

— A Somogyi és Bacsó gyilkosságra, ennek előzményeire és kísérő körülményeire, valamint az ezután lefolyt eseményekre vonatkozó tudomásomat a tiszta igazság és legjobb lelkiismeretem szerint adom elő. Meg kell jegyezni, hogy mint a polgári nyomozásért felelős belügyminisztert, mindenkor csupán rendőri szempontból érdekelt, hogy ki az a négy, esetleg öt fiatal katonatiszt, aki a gyilkosságokat esetleg felsőbb utasításra végrehajtotta. Mint politikusnak és mint magyar embernek arra az ennélfelől nagyobb horderejű kérdésre kellett választ keresnem, hogy ki volt az az elvetemedett, vagy tébolyodott ember, aki az említett tájékoztatlan, hogy úgy mondjam jóhiszemű fiatalembereket, tapasztalatlanságukkal és a katonai felelősséggel visszaélve, olyan cselekedetre bujtotta fel, amelynél az akkori időpontban és az akkori körülmények közt értelmetlenebb, súlyosabb és becstelenebb büntetést kellett volna nekik elkövetni semmiképpen sem lehetett. A békekonferenciák közepe, azonfelül olyan tárgyalások küszöbén, amelyeknek Apponyi Albert gróf, a magyar békeküldöttség vezetője az angol Labour Partyval olyan irányban kezdeményezett, hogy az angol munkáspárt minden befolyását vesse latba a magyar békefeltételek enyhítése érdekében, katasztrofális hatással volt a magyar munkáspárt hivatalos lapja szerkesztőjének meggyilkolása

Siófokon a fővezérnél

Szeptember első napjaiban felkerestem Andrassy Gyula gróft és közöltem vele, hogy a katonai kilengések beszüntetése érdekében mulhatatlanul a fővezérség székhelyére, Siófokra kell utaznom és felkértem, hogy az ország érdekében kísérjen el utamon és a fővezérrel való előreláthatóan kényes tárgyalásoknál segítségemre legyen. Andrassy Gyula gróf habozás nélkül vállalkozott az utra. Megállapodtunk, hogy sógoránál, Batthyányi Lajos gróf polgárdij nagybirtokosnál fogunk találkozni. Röviddel ezután Bethlen István gróf, szándékunkról értesülve, önként jelentkezett utitársammal és én örömmel vettem a nem várt segítséget. Polgárdiban Károlyi József gróf székesfehérvári kormánybiztossal találkoztunk, aki szintén csatlakozott hozzánk, éppúgy, mint Siófokon az ott tartózkodó Pallavicini György őrgrof, dunántúli kormánybiztos is.

Tárgyalásunk Horthy Miklós fővezér hivatali helyiségében, a nevezett urak jelenlétében folyt le. Először Andrassy Gyula gróf szólalt fel és körülbelül az általam fentebb előadottak értelmében ismertette a helyzetet kül- és belpolitikai vonatkozásaiban, félre nem érthető komolysággal intve a fővezér urat, hogy a tisztikar, különösen a tiszti századok további önkényeskedéseit és garázdálkodásait most már okvetlenül szüntesse meg. A fővezér ur egyre inkább növekvő izgatottsággal hallgatta Andrassy Gyula gróf tájékoztatásait. Amikor Bethlen István gróf vette át a szót, kitörő idegességgel kiáltotta:

tartóztatta. Budapest, 1925. június 1.

Ez a jelentés tehát nem emlékezik meg arról, hogy milyen ügyből kifolyólag tartóztatták le Beniczkyt, azonban az ügyészség szerint a letartóztatás a kétheti fogházbüntetés kitöltésének esélyessége miatt történt.

— Hát még te is ellenem fordulsz? Pedig Bethlen gróf csak nagyon szerény észrevételt kockáztatott meg mindenről és azt kifogásolta, hogy a tisztek helyenként népgyűléseket tartanak.

A továbbiak folyamán Horthy Miklós hosszabb válaszában menteni és igazolni igyekezett a tisztek eljárását. A fővezér ur válaszából láttuk eljárásunk eredménytelenségét és ezért előadását következő kérdéssel szakítottuk meg:

— Ha a nemzeti hadsereg bevonul a fővárosba, lesz-e pogrom?

— Pogrom nem lesz, — válaszolta a fővezér ur, — de néhányan itteni fognak!

Ezután Horthy fővezér elővette egy budapesti újság cikkét, amely a hadsereg dunántúli erőszakoskodásait ismertette és amelyet Roboz Imre ír, akinek nevét akkor hallottam először. Felolvastam a cikket és hozzátette:

— Azok, akik ilyen cikkeket írnak, az is, aki ezt a cikket írta, bírónak fognak.

Az erre beállt kellemetlen csendet ismét én szakítottam meg. Felkértem a fővezér urat, tegyen ígéretet, hogy tudtom és megkérdezésem nélkül semmit sem fog cselekedni, amit ő az említett urak jelenlétében habozás nélkül meg is ígért.

Hayden fogházór szökeése

Néhány héttel később történt, hogy Hayden István, a siófoki katonai fogda törzsfoglária állomáshelyéről megszökött. Budapestre érve felkereste a Népszava szerkesztőségét, ahol előadta siófoki tapasztalatait, aminek alapján a Népszava két cikket le is közölt. Ezek az újságcikkek a fővezérségen nagy megütközést váltottak ki és a Nemzeti Ujság ezek miatt ugyanekkor meg is támadta Somogyi Bélát szerkesztőt. Röviddel ezután Dunaföldvárról, ahol akkor az Ostenburg-zászlóalj állomásozott,

néhány ugynevezett nyomozótiszt polgári ruhában Budapestre utazott, hogy onnan a Roboz-fivérekkel felsőbb utasításra kiemelve és Siófokra szállítsa.

A tisztek azonban nem tudtak a román védelem alatt álló Roboz fivérekhez hozzáférközni és eredménytelenül indultak vissza a hajóval Dunaföldvárra. A hajón véletlenül ráakadtak Haydenra, akit letartóztattak.

Amikor a hajóval Dunaföldvárra érkeztek, éppen ott tartózkodott Horthy Miklós fővezér, aki az Ostenburg-zászlóalj feletti szemlét tartott. A tisztek azonnal jelentkeztek nála, előadták, hogy a Roboz-fivérek nem sikerült elfogni, de kárpótlásul elfogták Hayden törzsfoglart és ajánlották, hogy az árulót mindjárt el is intézik.

Ekkor tette a fővezér ur az azóta szállóigévé vált nyilatkozatát:

— Ti már elég kejelegtetek odakint, adjatok nekünk siófokiaknak is valamit.

A fővezér ur utasításának megfelelően egy őrnagy automobilon mindjárt el is vitte Haydent Siófokra, a törzsfoglár azonban egy altiszt bajtársának segítsé-

gével, a fogda falának kiásása után megszökött.

A siófoki tiszti századok később a Szombathelyen alakított Lehár-féle gyaloghadosztállyal egyesülve bevonultak Budapestre.

Lefoglalják Somogyi lakását

Egy nappal később megjelent hivatalomban Somogyi Béláné és elpanaszolta, hogy két nemzeti hadseregbeli tiszt: Bagi Zoltán százados és Gyurkovics Árpád főhadnagy a kelenföldi laktanya közelében lévő Átlós-uti lakásukat lefoglalták és őt és családját kidobta a lakásból. Somogyiné közbelépésemet kérte. Felhíborodtam ezen a jogtalan lakásrekviráláson és sürgönyöztem Koós vezérkari főnöknek, azonnali intézkedést kérve. Miután két napig hiába vártam a válaszra, a rendőrség után felhívtam a két tisztet, hogy Somogyi lakását azonnal hagyják el. Aznap este megemlítetttem az esetet báró Lehár tábornoknak, a szombathelyi körletparancsnoknak, aki szintén felhíborodott s megígérte közbejárását. Azt hittem azonban, hogy a tisztek a rendőrségi felhívást nem veszik tréfára s a közbelépést feleslegesnek tartottam.

Letartóztatják Somogyi kjsiát

Másnap arról értesültem, hogy a tisztek a lakásban vannak és az idegen készletekből dorbézolnak. Megtudtam, hogy Somogyi tíz éves fiát lefogták és fogságban tartják. Még éjjel intézkedtem, hogy a kjsiut kiszabadítsák és hogy a tisztek a teljes rendőri készenlét igénybevételével dobassanak ki a lakásból. Erre nem került sor, mert az időközben történt figyelemzavarásra a kjsiut szabadon bocsátották s elhagyták a lakást a tisztek.

Somogyit nem engedik menekülni

Időközben az történt, hogy a rendőrség a bécsi káfolómás hídján feltartóztatta Somogyi Bélát, aki idegen utlevéllel Bécsbe akart menekülni. Emiatt eljárás indult meg ellene. Somogyi felkerestett hivatalomban s kért, hogy tegyem lehetővé, hogy utlevelet szerezzen, mert vidékről és Budapestről állandóan fenyegető leveleket kap, s ismeretlen katonai egyének megfigyelés alatt tartják. Telefonon felhívtam Mattyasovszky György főkapitányt, aki tiltakozott az utlevél kiadása ellen, mert Somogyi ellen eljárás folyik. Váry Albert főügyész még erősebben ellenezte a levél kiadását. Igyekeztem Somogyit megnyugtanni, hiszen

zsebemben volt a négy gentleman előtt adott siófoki becsületszó,

amelyben akkor még megbíztam. S nem is értettem, hogy miért törnek Somogyi ellen, akinek a bolsevizmusban semmi része nem volt s Peidlal együtt a profetárdiktatura ellenzékéhez tartozott

Eltűnt...

Eltelt november, december és január. Február 17-én éjjel Mattyasovszky főkapitány telefonon jelentette, hogy Somogyi Bélának és Bacsó Bélának, a Népszava munkatársának nyoma vesztett.

Utasítást adtam, hogy minden tekintet nélkül az egész rendőrségi apparátust mozgósítani kell, s a két eltűnt bárhol is elő kell keríteni. Másnap személyesen jelentette Mattyasovszky, hogy Dunakeszi határában a Dunából egy borzalmas sebekkel borított hullát fogtak ki és a hullában agnoszkálták Somogyi Bélát, másnap ugyanilyen körülmények közt megtalálták Bacsó Béla hulláját is.

A rendőrségnek kötelességévé tettem, hogy mindent kövessen el a tettesek felkutatására. A rendőrségi ügyiratok részletesen beszámolnak a polgári nyomozás lefolyásáról. Nem voltunk kétségben az iránt, hogy a tetteseket a különítményi tisztek sorában kell keresni.

A fővezérség tévutra akarta terelni a nyomozást

A rendőrség érintkezésbe lépett a Gellért-szállóban székelő fővezérséggel és a nyomozásban való közreműködését kérte. Ezt meg is ígérték.

Az A) III/36. gépkocsiról, amelyen Somogyit elhurcolták, megállapítottuk, hogy az katonai autó. Talló detektív február 20-án eljárta a nemzeti hadsereg autósztályán, ahol Braunschweig százados megkérdezte, hogy az autósztágnak van-e ilyen számú autója. A százados kijelentette, hogy ilyen autójuk nincs. Ezzel szemben a hadosztálybíró-ságon Jakab Tivadar autósztádos előadta, hogy ismeri az autót, ő hozta Ausztriából, február közepén a fővezérségnek adta át s itt az Ostenburg-különítményhez osztották be.

Az autó számát tudvalevőleg egy rendőr jegyezte fel, aki az autót lövés-sel és sorompó leeresztéssel fel akarta tartóztatni.

Nagy Károly detektív felügyelő jelentette nekem, hogy

a fővezérség a nyomozást hamis irányba akarja terelni.

En magam is telefonkérdeztél intéztem a fővezérséghez, hogy hiányzik-e ilyen számú autójuk. Egy százados azt felelte, hogy az autó hiányzik. Félórával később a fővezérség telefonon felhívta a detektívfontókat s kijelentette, hogy az előbbi közlés téves, gépkocsi nem hiányzik.

Titokzatos találkozás a zárdában

Aznap este igen érdekes találkozásom volt. Egy úr közvetítésével találkoztam Ostenburg-Moravék Gyula századosal, aki a velem való találkozást sürgette. Meglehető titokzatos körülmények közt ment végbe a találkozás egy belvárosi zárdának nekünk rendelkezésre bocsátott rendőrnöki szobájában. Előbb a királykérdésről beszélgettünk, azután Ostenburg hírtelen áttért a Somogyi-gyilkosságra ügyére.

Kénytelen vagyok megvallani, mondotta, hogy az én különítményemnek az autóján rabolták el Somogyi Béla-t. Majd azt mondta, hogy

a saját érdekében melegen ajánlja, hogy ne folytassam oly nagy erővel a nyomozást.

Felhívta a figyelmem, hogy egy korlátlan hatalmu titkos társaság van, hogy akár a belügyminisztert is eltegelelő alól, ha az kellemetlenné válik, s még őt (Ostenburgot) is megölik, ha ennek szüksége merül fel.

Kijelentette Ostenburg, hogy neki személy szerint nincs köze a gyilkossághoz, bár az autó-ügy látszólag ellene szól.

Már régebben tudtam, folytatja Beniczky, hogy Szegeden megalakult a kettős kereszt vérszövetség, amelyről fel lehet tételni, hogy gyilkosságokat követ el

Beniczkyt menesztik

A nyomozás megállapította, hogy a gyilkos autót Kovarcz Emil és Megay László hadnagyk vezették. Az autót a rendőrség és a fővezérség köröztette s az Sátoraljauhelyen elő is került, vonaton Budapestre hozták Kovarcz és Megay tisztekkel együtt, akiket letartóztattak. Minthogy katonai bíraskodás alá tartozó egyénéről volt szó, átadták őket a fővezérségnek.

A nyomozás további részét nem volt alkalmam figyelemmel kísérni, mert távoznom kellett a belügyminisztériumból.

A felbujtás

Somogyi Béla bár a nemzeti hadsereg bevonulása után még hónapokig járt a fővárosban bántatlanul, észrevette, hogy ismeretlen egyének követik minden lépését és figyelik. Ezért Átlós-uti lakását felcserélte a Népszínház közelében levő Orient-szállóval, ahonnan csak néhány lépésnyire van a Népszava Contiuccal szerkesztősége, azonban ezt a rövid utat se tette meg soha kíséret nélkül.

Február elején Somogyi olyan cikket bocsátott a cenzura felülbírálnak alá, amelynek megjelenését az nem engedélyezte, azonban

a cikk kefelevonatát átküldte a cenzura a Szent Gellért-szállóba a fővezérségre.

ahol a tiszti étkezdében egy tiszti társaság előtt, amelyben a fővezér ur ült

elől, felolvasták. A cikk nagy felháborodást keltett és

valaki megjegyezte, hogy itt volna az ideje, hogy Somogyit a Dunába öljék. E megjegyzés után Horthy fővezér a következő kijelentéssel bontott asztalt: »Nem beszélni kell itt uraim, hanem cselekedni!«

Verseny indult most meg a két különítmény: a Prónay és az Ostenburg-zászlóalj között, hogy melyiknek sikerül hamarabb a fővezéri óhaj teljesítése. Ekkor került az A III. 36. jelzésű nagy autó az Ostenburg-különítményhez. A nyomozó osztag parancsnoka akkor Schweitzer Jenő főhadnagy, segédtitkár pedig Soltész István főhadnagy volt.

A gyilkosok

— Egyik este egyik bajtársam vacsora után közölte velem — így mondotta az egyik tanu — hogy Somogyit ellopták. Másnap a lapokban olvastam, hogy Somogyi és Bacsó holtestét kifogták a Dunából, Ostenburgot ugyanekkor a fővezérségre hívták. Másnap detektívek jöttek a különítményhez, azonban anélkül, hogy valamit csináltak volna, eltávoztak. Ekkor értesültünk arról, hogy a belügyminisztérium már kinyomozta a tetteseket. Bajtársaimtól megtudtam ekkor, hogy miképp folyt le Somogyiék elrablása. A zászlóalj hetvenöt lőérés au-

Tanácskozás a fővezérségen a nyomok eltüntetéséről

Mindjárt a nyomozás kezdetén a rendőrség helyes nyomon járt. A kompromittált gépkocsi tehát el kellett tűntetni. Az öt tisztt az autóval másnap Sátoraljauhelyre ment és mialatt komoly képpel körözték a gépkocsit.

Ostenburg két tisztt kíséretében a fővezérségre ment.

Előbb Magasházy László századoshoz, Horthy szárnysegédéhez, majd Ranzenberger vezérkari százados szobájába ment, ahova beült Seltcsik György főhadnagy és Magasházy szárnysegéd is.

Itt arról volt szó, hogy a rendőrség már minden kinyomozott és a legnagyobb baj, hogy a kompromittált autó és a tisztt, akiknek a rendőrség a neve is ismert, eltűntek. Ezért elhatározták, hogy előkerítsék őket, mert másképp nem lehet elsimítani az ügyet.

Ranzenberger százados telefon útján azonnal rendelt egy sinautót a keleti pályaudvaron és ezzel két tisztt Sátoraljauhelyre küldött, hogy hozzák vissza a gyilkos tiszteket.

Sátoraljauhelyen a városparancsnokságnál megtalálták Soltész fivérét, aki azután Soltészi előkerítette. Soltész előadta, hogy az autó tul van már a határon Megayval és Kovarcsal. Kovarcz fomsokára visszatért, Megay pedig állítólag Kassára utazott. Időközben Megay is megkeült és később Littomeiczky hadbírószázados úgy őt, mint Kovarcst őrizetbe vette, majd rövidesen szabadlábra helyezte.

Ostenburg szerepe

— Egy darabig azt hittem, — folytatja vallomását Beniczky — hogy Ostenburg Gyulának része volt az eltasolásban. Nemzetgyűlési interpellációm

Az ellenzék a nemzetgyűlés elé viszi Beniczky vallomását

Beniczky Ödön vallomása és letartóztatása óriási izgalmat kelt politikai körökben Vass József népjóléti miniszter és helyettes miniszterelnök pünkösdiéjén délelőtt kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzó előtt és a tanácskozáson később résztvett Bartha Richárd, a kormányzó kabinetiroda főnöke és Magasházy László alezredes, a kormányzó első szárnysegéde is. A helyettes miniszterelnök délután folytatta tanácskozásait a kormány több tagjával, továbbá Seltovszky Bélával, a nemzetgyűlés elnökével és Almásy Lászlóval, a kormánypárt ügyvezető elnökével a vallomás esetleges politikai következményeiről.

A kormánypárton annál nagyobb iz-

tója a Röck Szilárd-uccában várta a szerkesztőségéből jövő Somogyit és Bacsót. Igazolásra hívták fel őket, majd felszólították a két újságíró, hogy szálljanak az autóra. A szerkesztők szó nélkül engedelmessétek, mert azt hitték, hogy a városparancsnokságra viszik őket. A gépkocsit Kovarc Emil főhadnagy vezette, mellette Megay László tartalékos alhadnagy ült, a kocsiban pedig a többiek. Az eredeti terv az volt, hogy Éresibe viszik az áldozatokat és ott végeznek velük, azonban az erre a célra kiutalt harminc kilogram benzint tévedésből egy nappal később kapták meg a tisztek és így a rövidebb utat választották Dunakeszi felé. A külső Váci-uton nem vették észre, hogy a sorompó le van eresztve, nekihajtottak, ami által az autó súlyosan megsérült. A gyilkos tiszteket Megyeren és másutt is többen látták. A gyilkosság végrehajtsa után hazajöttek a Rottenbiller-uccai garázsba a gépkocsival.

Az általam idézett vallomás — folytatja vallomásában Beniczky — többek közt azért is fogytékos, mert csak két tisztt nevez meg, holott öten voltak az autóban: Kovarc és Megayn kívül még Szakács Árpád főhadnagy és Lehrer Árpád (novszadi származású) tengerész-zászlós. Az ötödik tisztt nevét nem tudom.

alatt is fejeztem eziratti aggodalmamat Ostenburg előtt, aki azonban kijelentette, hogy nyugodtan interpellálhatok, mert neki semmi köze az ügyhöz. Azóta hallottam, hogy az egész gyilkosság Ostenburg megkerülésével történt.

Ha Nagyatádi nem páriroz...

— Az Ostenburg-különítmény egyes tiszttel tervbe vették Nagyatádi szabó elhurcolását is, ebből azonban semmi sem lett, mert Somogyi és Bacsó meggyilkolása közben nyilvánosságra került.

— Andrassy, Rakovszky István és ő előttem a kormányzó ur egyszer így szólt:

— Ha pedig Nagyatádi nem páriroz, akkor... Nem folytatta, hanem olyan mozdulatot tett, mintha valaki hátáról kést döf valakinek a bordái közé.

— Nem akarok vitába szállni a katonai nyomozással, de kizártnak kell tartanom, hogy a vasfegyelmű Ostenburg-különítmény két fiatal tiszttje a különítmény nagyértékű autóját merre volna a maga szakállára kölcsön adni. Ez csak a fővezér urnak azzal a kijelentésével magyarázható, hogy nem beszélni, hanem cselekedni kell.

— Amikor Károly király második visszatérése lejajlott és Ostenburgot letartóztatták, menyasszonyának fivére, Eszterházy János gróf így szólt egy társaság előtt:

— Ostenburgnak nem történhet baja, mert a Somogyi-gyilkosságra vonatkozólag írása van a kormányzó-tól.

— Minden okom megvan annak feltételezésére, hogy Eszterházy János grófnak igaza volt — fejezi be szenzációs vallomását Beniczky Ödön.

galmat kelt az ügy, mert attól tartanak, hogy az súlyosan meg fogja nehezíteni Bethlen miniszterelnök és Budapénzügyminiszter most folyamatban levő genfi tárgyalásait.

A szociáldemokrata párt vezetősége pünkösdi hétfőn délelőtt külön értekezletet tartott a Beniczky-féle vallomás és a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügyében. A szigoruan bizalmas értekezleten elhatározták, hogy a szociáldemokrata párt vezetősége a legélesebb harcot fogja megindítani az igazság fényre hozásá érdekében, hanem a polgári ellenzék egy része, így elsősorban Rakovszky István és Nagy Vince is minden eszközt meg fognak ragadni arra, hogy a So-

mogyi-gyilkosság ügyének tisztázását a nemzetgyűlésen kiharcolják. A demokratikus blokk kedden este tart értekezletet ebben az ügyben. A Kossuth-párt már be is terjesztette kedden indítványát a parlament elnökségéhez, amelyben azt javasolja, hogy a nemzetgyűlés gróf Apponyi Albert elnöklete által álló huszonnégy tagú vizsgálóbizottságot küldjön ki a Somogyi-Bacsó-gyilkosságnak és Horthy kormányzó szerepének tisztázására.

A kormány azonban úgy látszik el van szánva, hogy a legszigorubb eszközökkel is elhallgattassa az ellenzékét. Erre való Vass József miniszterelnök-helyettes nyilatkozata, amely szerint a nemzetgyűlés elnöke semmi esetre sem fog ebben az ügyben napirend előtti föl-szólásra engedélyt adni, sőt a lehetőség szerint az új házszabályok igénybevitelével meg akarják akadályozni azt is, hogy az ügyet más módon vigyék a parlament elé.

Az ellenzék interpelláció alakjában mindenestre szóváltási az ügyet, azonban miután a házszabályok értelmében az interpellációt egy nappal a szerdai interpellációs nap előtt kell bejegyezni az interpellációs könyvbe, ez pedig kedden nem történt meg, így szerdán nem kerülhet az ügy szóba a nemzetgyűlésen, hanem csak június 10-én. Lehetséges azonban, hogy Vass József miniszterelnök-helyettes maga fog az ügyről már előbb nyilatkozni a nemzetgyűlésen.

A bírói eljárás

Sztrache főügyész, a budapesti ügyészség elnöke kijelentette az újságíróknak, hogy az Újság pünkösdi számának lefoglalása ellen előterjesztéssel éltek. A rendőrségtől áttették az iratokat a büntetőtörvényszékhez.

Az ügyészség Beniczky ellen előzetes letartóztatást indítványozott kormányzó-sértés, hivatali titoktartás megsértése és ültött közlés címén. Az előterjesztés felett a vizsgálóbíró dönt. Beniczky még nincs előzetes letartóztatásban, tizen-negy napos fogházbüntetésének letöltésére utalták be a fogházba. Ezenkívül párbajvétség címén kétnapos jogerős büntetése van. Ha ezeket kitölti, akkor helyezik előzetes letartóztatásba.

Az elkobzás súlyosan érintette az »Az Újság« című lapot, amely Beniczky nyilatkozatát közölte. Vasárnap több mint 10.000 példányt szedtek össze belőle s szállították be a rendőrségre.

A miniszterelnök-helyettes nyilatkozata

Dr. Vass József népjóléti miniszter, a távollevő gróf Bethlen István miniszterelnök helyettese kedden délután Rakovszky Iván belügyminiszter társaságában fogadta a sajtó képviselőit és a következő nyilatkozatot tette előttük:

— Nem első eset, hogy amikor a miniszterelnök külföldön tárgyal az ország érdekében, idebenn az országban valamilyen formában bomba robban. Ez a bomba jelen esetben Beniczky vallomása, ami nem egyéb, mint a kormányzó személyének példátlan bevondása a politikába. A vallomás — mondotta Vass József — csupa gyanúsítás, amiben egy szemernyi igazság sincs. Beniczky főcélja: hajsza a kormány ellen. Az állam strukturájának legfőbb zárlókőve az államfői tekintély, amelynek lerombolása kiszámíthatatlan károkat okoz az államnak. Nem engedhetjük meg, hogy egyesek Magyarországot elvakult gyűlölködésből a konszolidáció sineiről a forradalom vágányaira próbálják áttolni. A kormány ebben a kérdésben nem fog engedékenységet tanúsítani és meg fogja akadályozni, hogy a kormányzó tekintélyt akár a sajtó, akár a parlament útján meghurcolják.

— Beniczky a hivatali titoktartás alól nem azért kapott felmentést, hogy a nyilvánosságot tájékoztassa, hanem azért, hogy a bíróság elé tárhassa bizonyítékait. A vallomás olyan részleteket tartalmaz, amelyek nem valók a nyilvánosság elé s ezért kellett az Újságot elkobozni.

Meggyilkolták az apjukat és mostohaanyjukat

Három boszniai fiu rémtette

Szarajevóból jelentik: A boszniai Bjelinán borzalmas egy év előtti gyilkosságot fedezett fel a rendőrség. Krszomanovics Petar gazdag kereskedőt és második feleségét az első házasságából származó három fia a múlt év májusában meggyilkolták. A három testvér rossz szemmel nézte, hogy mostohaanyjuk eltékozolja apjuk vagyonát és követelték, hogy Krszomanovics úzze el az asszonyt a háztól. Az apa erre nem volt hajlandó és ezért a három fiu: Száva, Raja és Voja éjszaka betörték szüleik házába, az apát revolverrel agyonlőtték, a mostohaanyját pedig megfojtották. A meggyilkoltak holttestét még az éjjel elásták a kertben, másnap a holtak fölött búzát vetettek a földbe, hogy így eltüntessék a nyomokat.

A gyilkos fiuk néhány nap múlva bejelentették a csendőrségnek, hogy szüleik Szanszki-Mosztba utaztak és nem tértek vissza. Az eltűntek után nyomozás indult, amely azonban nem járt eredménnyel.

Az elmúlt héten, egy évvel a gyilkosság után a három fiu egyike összeveszett unokafivérével, akit annak idején egyikük beavatott a tervbe. Ez, hogy bosszút álljon unokatestvéreire, bejelentette a rendőrségen az egy év előtti gyilkosságot. Letartóztatták mind a három gyilkost, akik beismerést tettek.

Életfogytiglani

fegyházra ítélt rablógyilkos

A kovini kettős gyilkosság — Egy alkoholista férj megölte a feleségét

Tárgyalások a noviszádi táblán

Sirmán József foglalkozás nélküli kovini huszonegy éves legény, múlt évi május 8-án betért Balog Sándor kovini kocsmájába és néhány pohár pálinkát ivott. Amikor fizetésre került a sor, Balog a pálinka árát pénzzel megtelt pénztárcájába tette. Sirmán elkápráztatta a sok pénz látása és már akkor nyomban elhatározta, hogy valamilyen módon megszerezzi a pénzzel megtömött tárcát.

Sirmán hazament, baltát vett magához és visszament Balog kocsmájába, ahol megleste, míg mindenki elhagyja a kocsmát. Ekkor a kocsmá ajtajáig lopódzott. Este kilenc órákor maga Balog is az uccára ment, hogy a kocsmáját vasredőnyét lehúzza.

Sirmán erre hátulról a baltával fejbeverte a kocsmáros, aki nyomban vértől boritva összeesett. Sirmán felkapta a véres testet és bevonszolta a kocsmába, ahol Balog leánya: Erzsébet jajveszékelve borult édes apja véres testére. Sirmán eközben még pár csapást mért Balog fejére, aki pár perccel belül meg is halt. A gyilkos, nehogy a leány lármája árulója legyen, több fejszecsapást mért a leány fejére, aki szintén holtan terült el. Ezután a pénztárcát kutatta, de azt nem találta és így csak egy ezüst órá és pár gyűrűt vitt el.

Sirmán otthagya a holttesteket és elmenekült. Elment sógorójához Basch Jozefához, akinél az éjszakát töltötte, másnap azonban már az uccára ment és amikor híre ment a kettős gyilkosságnak, az összesereglett emberek közé vegyült és ő is megnézte a holttesteket, sőt hangosan mondta is:

— Szegény leány, hogy nézi apját.

Aznap este Sváb Antal kovini kocsmájában résztvett a táncon és mert elfogyasztott italát nem tudta kifizetni, a Balogtól rabolt órá adta zálogba. Pár nap múlva kiderült, hogy a tettes Sirmán volt, ekkor előkerült Balog órája is. Sirmán beismerést tett, de teljes ittassággal védekezett.

A belacrkvai törvényszék Sirmánt életfogytiglani fegyházra ítélte. Az elítélt felebbezett.

Kedden tárgyalta a novisadi felebbviteli bíróság a bűnügyet és tekintettel a vádlott fiatal korára, dr. Kellert Benő szubotocai ügyvéd védbeszéde után az elsőfoku ítéletet helybenhagyta.

Lancev Ráda bajsai földműves erős alkoholista volt, feleségével rosszul bánt, aki emiatt ott is akarta hagyni. A vagyon kezelése miatt napirenden voltak az ellentétek, míg végül az asszony elhagyta urát. 1924 augusztus hó 21-én Brankov Jánosnak a bajsai határban levő szállásán találkozott a házaspár. Lancev újra kérte az asszonyt, de mert vonakodott férjéhez visszatérni, husz késszurással megölte. A szubotocai törvényszék Lancevet tizenkét évi börtönre ítélte, amely ítéletet a novisadi felebbviteli bíróság kedden helybenhagyott.

Mike József szubotocai lakatos 1924 szeptember 6-án Staramoravica határában az országuton találkozott egy tizenöt éves leánnyal, akivel beszédbe elegyedett, majd erőszakot követett el ellene. A szubotocai törvényszék másfél évi börtönre ítélte. A felebbviteli bíróság jóváhagyta az ítéletet.

Rablógyilkos

mint idegspecialista

Egy ál orvos karrierje az akasztófaig

Zagrebból jelentik: Nemrég hírt adtunk egy Jefremov nevű orosz emigránsról, aki a zagrebi egyetemen tanársegéd volt s akit aztán mint közönséges szélhámost lepleztek le. Most hasonló esetről számol be a zagrebi »Obzor«. Egy Fromovics nevű szintén orosz emigránsról van szó, aki jogosulatlanul doktornak nevezte magát — s galozásul, éppen úgy mint Jefremov »segéd tanár« felmutatott a beogradi szerb-orosz orvosgyógyászat által kiállított igazolványokat.

Az egészségügyi minisztérium a sarajevói közkórház elmebajosztályához nevezte ki orvosnak idegspecialista minőségében. Innen a boszniai Gradacsra neveztek ki kerületi orvosnak.

A gradacsai gyógyszerészeknek csakhamar eltűnt a »fő orvos ur« tudatlansága. Nem egyszer megtörtént ugyanis, hogy különleges kezelésre szánt kenőcsöket kávé kanállal való beszédre szánt. Fromovics gradacsai tevékenységét egy év előtt hitetlen megszakította egy zavaró incidens. A konstantinápolyi rendőrség megkérte a jugoszláv hatóságokat, szolgáltatassák ki nekik Fromovicsot, akit Törökországban körorz — kettős rablógyilkosság miatt. Az Odesszából való emigráció alatt ugyanis Fromovics a hajón meggyilkolt és kirabolt két embert, hullájukat pedig a hajó fedélzetéről a tengerbe dobta. A rablógyilkos áldoktort kiadták a török rendőrségnek.

A konstantinápolyi bíróság kötéltálati halálra ítélte az áldoktort és az ítéletet nemrég végre is hajtották.

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító és viasontbiztosító társaság

Tűz, élet, baleset, automobil-biztosítások
Jégbiztosítások méltányos díjakkal

FIÓKIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA

(Rossija-Foncière palota)

KÉPVISELETEK MINDENÖTT

3748

HIREK

Vezeklés, emelt fővel

Irtá: Karinthy Frigyes

Ami a kék ködön keresztül
Láttam, pokol volt, nem mennyország.

— Uram, mutasd meg uira orcád:
Tévedtem, ennyi az egész.

Tévedtem — bünt miért hazudjak?
Mellet ki ver, kezét ki tördel?
Én ebben a büzhödt gödörben
Téged kerestelek, tudod jól

Kinek Legelső Látomása
Nyíló gyermekszememben égett:
A pokol lenekén is téged.
Nem ezt a hitvány ördögöt.

Én azt hittem, veled csatázom,
Mint egykor Jákob a hegyen:
Én vagy te — ámen, úgy legyen!
Akárki győz, győzött az isten.

Én ezt a bordélyházi lármát
Ezer sívító torkon át
Mint égbezengető orgonát
Hallgattam tátott, malla szájjal.

Amivel az ördög kínál,
Ézért itam a trágvalébből
És boszorkányok öléből.
Mint aki szentelt bort iszik.

Türtem, hogy tátott számba köpiön
S könnyes szemembe, a pimasz.
De most egy áruló grimasz
Az álarcot letépte róla.

Hát ez volt, aki nyársra húzott.
Erebből ugró vért eresztett?
És én mint mennyet keresztet
Cipeltem őt a hátamon!

Megállj csak — hát ez nem te voltál?
Hová jutottam, istenem
Hisz őket én nem ismerem.
Nem ér a játszma — kezdjük újra!

Hatot vetett, vakot vetett
Sorsom ez atvilági kockán. —
Sebai, míg bírja a lapockám!
Nem gill, ha az ördög kever.

Testvér, vedd el, keverd meg uira
A zölden izzó vaspohárt:
Énnekem a sátán nem árt.
Az én sorsom isten lehet csak.

Napsíten, ordító Valóság.
Uj Adám tántorog eléd.
Mint visszakullogó cseléd.
Ki méhedből szakadt el egykor.

Ki elcsavargott Édenéből
S Lillüh sötét szemébe nézett
És megvakult s most nuszta kézzel
Tapogatja a kék eget.

Mutass fényt, mely nem pörkölő tűz,
Hangot, mely nem halált okád.
Mutasd meg éltető okát
Az illatos barackvirágnak

Erdőben lát, erdőt a fában
S erdő mélyén, kút elhagyott.
A szép, csukott szemű, halott.
Mosolygó, édes, édes Évát.

— Az athéni kereskedők Szubotican. Az athén-pireusi görög kereskedelmi kamara tanulmányutón levő tagjai kedden délután egy órákor érkeztek meg Szubotícára. Az állomáson a szubotocai Lloyd küldöttsége fogadta a görög kereskedőket, akiket Gabor Béla, a Rottmann-gyár igazgatója görög nyelven, Drágics Milán bankigazgató francia nyelven üdvözölt. A husz főnyi vendégcsapat ezután autóba ült és kiment Palicsra, ahol a város részéről felajánlott nagyszállásban helyezték el őket. A társaság délután négy órákor autón kihajtatott a zsednikli Piukovich-uradalomba, ahol a távollevő földbíró helyett Kohn Mózes, a mintagazdaság igazgató-

ja fogadta őket. Kiss Lajos, a Közgazdasági Bank elnöke olasznyelvű üdvözlő beszédet mondott. A kereskedők azután megtekintették az uradalmat, a szeszgyárat és nagy elismeréssel nyilatkoztak a mintagazdaságról. Ezután a Tumbász-féle uradalmat látogatták meg, majd visszatértek Palicsra. Szerdán délután kilenc órákor a főispán távollétében Malagurszki Albe polgármester fogadja a városházán a görögöket, akik a nap folyamán a nagyobb szubotocai gyártelepeket tekintik meg. Este kilenc órákor a Lloyd a városi zenekar közreműködésével bankettet, tizenegy órákor pedig táncmulatságot rendez a vendégek tiszteletére. A Lloyd felkéri tagjait, hogy a banketten és a táncmulatságon minél nagyobb számban, családjaikkal együtt vegyenek részt. A görög kereskedők csütörtökön folytatják utiukat Temesvár felé.

— A belügyminiszter körutja a határ mentén. Horgosról jelentik: Makszimovics Bózsó belügyminiszter Szentáról hétfőn délután Sztarakanizsára ment a kiállításon megjelent országgyűlési képviselők, dr. Alekszjevics Mita beogradi kerületi főispán és Gyorgyevics Szlobodán szentai főszolgabíró társaságában. Sztarakanizsán a város vendégét Pánics Antal polgármester üdvözölte, mire a belügyminiszter néhány meleg szóval köszönte meg a város vendégszeretetét. Sztarakanizsán megvizsgálta a hivatalokat, fogadta a küldöttségeket, meghallgatta az elébe járulók kérését és a panaszát. Martonoson Márics községi bír fogadta a belügyminisztert a községi előjárósággal. Horgoson Marjanov községi jegyző üdvözölte a belügyminisztert. Horgosról Palicsra át Beogradba utazott a belügyminiszter és kísérete.

— A novisadi kiszélesített városi tanács új tagjai. Novisadról jelentik: A novisadi radikálpárt vasárnap délután három órákor dr. Kiss Bránko elnöklétébe ülést tartott. A kiszélesített város tanács még betöltetlen helyeire dr. Popovics Dusan, dr. Petrovits Milos és dr. Aradszki Mita ügyvédek jelölték.

— Elfogták a bolgár király merénylőt. Szófiából jelentik: A rendőrség kedden elfogta annak a bandának öt vezető tagját, amely nemrég Aravakonac környékén fegyveresen megtámadta Boris király autóját. A banda vezetője, Paszata Koszta bevallotta, hogy ő szervezte a merényletet, amelyben egy időközben hazatért emigráns is részt vett.

— Meghalt az Egyesült-Államok volt alelnöke. Newyorkból jelentik: Thomas Marshal, aki Wilson alatt alelnök volt, Washingtonban hatvankilenc éves korában meghalt. Súlyos tüdőgyulladást kapott és szívgyengeség ölte meg.

— Starakanizsáról kiutasítják a nem odavaló illetőségűeket. Starakanizsáról jelentik: A starakanizsai rendőrfőkapitányság hirdetményben szólítja fel a város területén tartózkodó, de ott illetőséggel nem bíró lakosokat, hogy június 12-ig szerezzék be a tartózkodási engedélyt. Azokat, akiknek ezen a határidőn túl nem lesz tartózkodási engedélyük, kitiltják.

— Lungulov Radivojt letartóztatják. Novisadról jelentik: Lungulov Radivoj volt starakanizsai rendőrfőkapitányt az államvédelmi törvény alapján, bolsevista üzenet miatt letartóztatták és beszállították a szubotocai ügyészség fogházába.

— Hat ló belefulladt a Bogába. Écskáról jelentik: Kedden Titelről elindult egy szénnel megrakott dereglye, amelyet hat ló vontatott. Mikor Perlesz és Écska közt a zsilipet elhagyták, a hat ló nem bírta elindítani a dereglyét, amely mind a hat lovat magával rántotta úgy, hogy belefulladtak a vízbe.

— **A francia nap.** A szubotical Francia Klub június 14-iki francia napjának rendező bizottsága hétfőn délután hat órakor a klub helyiségében ülést tartott, amelyen megállapították az ünnepségek programját. Az eddigi tervek szerint délelőtt a városban lesznek az ünnepségek, délután pedig Palicson. A délelőtti ünnepségek tíz órakor kezdődnek a katonazene és a jazz-band játékaival. Az uccán virágsátrak lesznek felállítva, ahol virágokat és jévényeket árúsítanak. Délután Palicson folytatódnak az ünnepségek, amelyek két órától a késő éjjeli órákig szakadatlan sorozatban tartanak. A fürdő séányán díszes árusító pavilonokat állítanak fel és sorsolásokat rendeznek. Este kilenc órakor művészi hangverseny lesz a vigadó termében, amelyeken résztvesznek *Drausalné* asszony és *Jovanovic* Milorad, a beogradi opera tagjai. Éjjel tizenegy órakor a szabadban hangversenyeznek a Granicsár és a Szokol-egyesületek dalárdái. Utána tűzijáték lesz és nagy reflektorok bevilágítják az egész teret. Éjfélkor fellépnek a Salome-bar tagjai. Utána táncmulatság lesz a Vigadó terraszán.

— **Novisad város közgyűlése.** Novisadról jelentik: Novisad közgyűlése keddi délután közgyűlést tartott, amelyen megválasztották az albizottságokat. A közgyűlés minden albizottságba egy-egy nemzetiségű tanácsagot választott be.

— **Egy magyar iskola halálára.** A veliki becskeréki magyar kereskedelmi akadémiá negyedik osztályában most fejeződtek be a tanítások. Ezzel az osztállyal együtt megszünik maga az iskola is, mert a veliki becskeréki magyar kereskedelmiben már három évvel ezelőtt beszüntették az első, majd évről-évre fokozatosan mind a négy osztályt. A veliki becskeréki magyar kereskedelmi iskola volt a Vajdaság egyetlen magyar kereskedelmije, amelyben még folytak a tanítások. Huszonkét hallgatója volt az idén, huszonkétnek az érettségire és ennek a huszonkét diáknak a maturája lesz az utolsó magyar kereskedelmi érettségi vizsga az egész Vajdaságban. A veliki becskeréki magyar kereskedelmi megszüntével régi, jónevű magyar iskola tűnik el.

— **Lucien Guitry meghalt.** Párisból jelentik: Kedden Párisban hatvanöt éves korában meghalt Lucien Guitry színművész, a világhírű Sacha Guitry francia drámai színész apja.

— **Szerencsétlenség a Dunán.** Novisadról jelentik: Vasárnap délután három órakor a Dunán szerencsétlenség történt. A Novisad és Kamenica közt közlekedő *Zlatorog* nevű hajó ép kikötni készült a strandra, amikor egy fiatalemberekkel felcsónak gyors evezős párosokkal közlekedett a hajó felé. A fiatal emberek ügyzetlensége folytán a hajókerék felborította a csónakot. Az erős hullámok a hajókerékhez csaptak Kovács Antal és Löwy Ferencet, akik közül Kovács súlyosabb belső sérülésekkel a kórházba került, míg Löwy könnyű sebesülésekkel házi kezelésben maradhatott.

— **Titokzatos halál.** Budapestről jelentik: Kedden délután a lakásán holtan találták báró Splényi Árpád régebben elvált második feleségét. Splényinét, leánynevén Halasi-Margittay Rózsit 1903-ban, mint a Népszínház segédművésznőjét vette el Splényi báró. A házasság hamarosan felbomlott, az asszony teljesen lezüllött, ivásnak adta magát. A házmaster szerint hétfőn is részegen érkezett haza. A lakásán éjszaka hangokat hallottak és reggel egy munkáskülsőjű fiatalembert láttak tőle eltávozni. A holttesten sérülés nyoma nem látszik, a rendőrség azonban ennek dacára elrendelte felboncolását. Azt hiszik alkoholmérgezés ölte meg.

— **Egy kaukázusi török végiglopja az egész Vajdaságot.** Novisadról jelentik: Baza Oglu Mehmed a kaukázusi Gazimukból kalandos módon Jugoszláviába került, ahol többrendbeli lopás miatt a *glina* javítóintézetbe küldték. 1923 októberében a javítóintézetbe egy tizennégy éves temesvári fiúval az épület villámhárítóján megszökött és azóta lopásból tartják fenn magukat. Égzigbarangolták az egész Vajdaságot és mindenütt kisebb-nagyobb lopásokat követtek el. Szomborban hat női sejtben fejkendőt, egy női sejtben szoknyát, Novisadon egy pizsárát, egy kabátot, egy cigarettatárcát, Petrovaradinban egy pár cipőt, egy kabátot, három órát és három gyűrűt loptak és Becskeréken, Kikindán és Panesevön ugyancsak számos lopást követtek el. Novisadon a rendőrszem abban a pillanatban fogta el őket, amikor az egyik lopott gyűrűt eladásra kínálták. Mindkettőt letartóztatták és átkísérték az ügyészséghez.

— **Egy apa kimentette fiát a Dunából, de ő a vízbe fulladt.** Budapestről jelentik: Pünkösdi vasárnapján az újpesti dunaparton sétált Nevlaka József negyvennégy éves nyugalmazott műszaki segédtséget feleségével és négy gyermekével. Sétálás közben a nagyobbik fiú levetkőzött, hogy megfürödjék a Dunában. Néhány pernyi fürdőzés után azonban a nagyobbik fiú rosszul lett és fulladozni kezdett a vízben. Az apa a nyolc méter magas kőpartról ruhától fűdőlő gyermeke után vetette magát és sikerült is a partra vonszolni a fiút. Alig vették azonban ki kezéből a gyermeket, amikor Nevlaka József hirtelen megtántorodott a mély víz szélén és eszméletlenül vissza bukkott a hullámokba. A megrendítő dráma színhelyén tartózkodó hajósok azonnal kutatására indultak, de a szerencsétlenül járt apa holttestét nem tudták megtalálni.

— **Ismeretlen női holttestet fogtak ki a Tiszából.** Szentáról jelentik: Keddi délután szentai halászok egy ismeretlen nő holttestét fogták ki a Tiszából. A hatóság elrendelte a holttest felboncolását. A nyomozás megindult.

— **Balesetek a szentai kiállításon.** Szentáról jelentik: Bálint István tizenhat éves csóka bognárinas véletlenül a kiállítási terület köré vont drótkerítésnek nekifutott, úgy hogy a felső lábára eltört. A mentők beszállították a szentai kórházba. — Szorcik Sándor szentai földbirtokost, amint hétfőn végignézte a lókiállítást, egy ló úgy megrugta a karján, hogy karcsontjai eltörték.

— **Antibolsevista gyűlés Novisadon.** A novisadi orosz emigráció vasárnap délelőtti antibolsevista gyűlést tartott. A gyűlésen felszólt dr. Hadzsi Koszta ügyvéd, aki antibolsevista szervezkedésre hívta fel a hallgatókat.

— **A szent év pünkösdjén új szentet avattak Rómában.** Rómából jelentik: Vasárnap avatták szentté a Szent Péter Bazilikában Vianney János multszázadbéli falusi plébánost. Az ünnepségre már hetekkel ezelőtt tízezerrel jöttek a zarándokok és vasárnap már a korai órákban olyan tömeg vonult fel, hogy reggel nyolckor le kellett zárni a templomot. Közel kétszáz főpap és számtalan pap vonult be a templomba, mikor feltűnt a szentté avatott plébános magas rudon függő képe. A szentté avatása után örömmise következett, amelyet a pápa pontifikált. A szentté avatást követő este kivilágították a Szent Bazilikát és ezrei hirdették, hogy a szentek száma eggyel szaporodott.

— **A Salome-bar.** A Salome-bar júniusi műsora hővelkedik érdekes számokban. A műsor főerőssége a Simay-Harmonie-tour művészársaság, amely a múlt hónapban Beogradban aratott nagy sikereket, előzőleg pedig itt Szubotica'n hódították meg a közönséget. Minden fellépésük zsúfolt házat vonzott. A műsor többi számai is kiválóak, főleg a Rubens festő által rendezett élőképek.

— **Felmentések és nyugdíjazások a szentai közigazgatásban.** Szentáról jelentik: A belügyminiszter Petrovics Pájó földadónyilvántartót, Mrgyanov Radivoj rendőrségi irnokot és Terzin Manojlo pénztárnokot felmentette állásuktól. Belovai István iktatót huszonhárom évi és Szörényi Károly műszaki fogalmazót huszonhárom évi munkássága után nyugdíjazták.

— **Csaló pékmester.** Novisadról jelentik: Cvekics Gyuro szrbobrani pékmester 18-án bérbeadta üzletét három-ezeröttszáz dinárért Nikolic Pál szrbobrani péknek, akitől tíz évig dinár elöleget vett el. Ma nap Cvekics Sasanski Szávónak is elajánlotta üzletét, aki az üzletet bérbe is vette és a bérösszeget hatezer dinár le is fizette a tulajdonosnak. A manipuláció után Cvekics megszökött, de a csendőrség hétfőn Molon letartóztatta és beszállította a novisadi ügyészséghez.

— **Elített tyuktolvaj.** Novisadról jelentik: Cseranics Rada máriamajori napszámosné több vadától tyukokat lopott. A novisadi törvényszék Cseranics Radát két havi fegyházra ítélte.

— **Tűz.** Szentáról jelentik: Kiss Sándor molnár házában hétfő délután tűz keletkezett, amely az egész épületet elhamvasztotta. A kár tizenötezer dinár. A nyomozás megindult, hogy a tűz keletkezésének az okát kiderítsék.

— **A szuboticali zsidó Nőegylet közgyűlése.** A szuboticali zsidó Nőegylet csütörtök délután hat órakor közgyűlést tart.

— **Eljegyzés.** Dr. Pollák Szidónia orvosnőt eljegyezte Littmann Károly. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A »Gül Baba« elmaradt előadására váltott jegyeket a Krécsi-féle könyvkereskedésben visszaváltja a rendezőség.**

— **A diákság szüneti tánckurzusa** i. hó 20-án délután 6 órakor, azok részére pedig, akik később vizsgáznak, július hó 1-én kezdődik. Felmentek este 8 órától. Beiratkozás naponta délután 6 és este 8 órakor Landau Juliska táncnőnőnél Pasiceva ul. 10. sz. táncintézet.

— **Uj jogi doktorok.** Novisadról jelentik: A zárebi egyetemen a napokban jogi doktorok avattak dr. Müller Sándor jogszigorót és dr. Drakulics Jován korvettkapitányt.

— **Szerencsétlenség a novisadi strandon.** Novisadról jelentik: Vasárnap délután három órakor a novisadi strandon szerencsétlenség történt. Novisad és Kamenica között közlekedő *Zlatorog* nevű helyi hajó a strand felé tartott ugyanakkor amikor a strandról Kovács Antal és Löwy Ferenc novisadi fiatal emberek még két társakkal csónakon gyors evezős párosokkal a hajó felé igyekeztek, hogy annak hullámaiba kerüljenek. Csónak azonban olyan közel került a hajóhoz, hogy a *Zlatorog* hajóereje elkapta a csónakot és felfordította. A bennülők kifordultak a csónakból és közülük Kovács Antal súlyosan, Löwy Ferencet pedig könnyebben megsébesítette a hajókerék. Kovácsot beszállították a kórházba, Löwyt pedig házi kezelésbe vették.

— **Öngyilkosság.** Hétfőn délelőtt Alekszandrovon Zupko Szever ötvenöt éves asztalosmester a lakásán felakasztotta magát. Mire észrevették már halott volt. Az öngyilkosságot hozzátartozói szerint a betegségtől való féltelmében követte el.

— **Női- és gyermekiehneműt** a legjutányosabb áron a »Dama« fehérműszalon készit Tolstoleva (Ódor-u.) 21.

— **Roth Olga** kozmetikai intézetében, Kr. Aleksandrova ulica 4. szám alatt, a Rossia Fonciere palotájában, féltelméleten, modern szépségápolás, arcbróhámlasztás, alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szemlők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját-készítményü, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szeplőcskenőcsök stb.

SZINHÁZ

„Az olasz asszony“ előadása Veliki-Becskeréken

A pünkösdi ünnepek alatt mutatták be a veliki becskeréki volt Ady-társulat műkedvelői Szenes Béla három felvonásos vígjátékát. Az olasz asszony"-t. A legjobb becskeréki műkedvelők előadását rendkívül nagy érdeklődés előzte meg és a szereplők beváltották a hozzájuk fűzött reményeket.

Engel Maca kiforrott művészettel játszotta a címszerepét. Garai Béla, a szuboticali vendég, kitünően játszott. Nagy sikere volt Juhász Józsefnek is. Kövessi Márta és Juhász Ferenc kabinetalakítással játszották meg a Lipótvárosiakat Rómában. Kövessi Márta játékát sok nyíltáru tapssal jutalmazta a közönség. Oláh Jolán bájos közvetlensége, Csányi Lajos és Csányi Mariska színpadi készsége egészítették ki az együttes sikert, amelyben Kovács Gizinek, Behring Györgynek és Horváth Jenőnek is tekintélyes rész jutott. A katolikus egyházi dalárda énekkara a kulisszák mögött előadott pompás énekével nagy sikert aratott. A rendezés nehéz munkáját Juhász Ferenc végezte nagy hozzáértéssel.

— **A Cigány Somborban.** A sombori Magyar Iparos Dalárda műkedvelői dr. Müller János szakavatott rendezésében négy napon át előadták Szigligeti „Cigány“ című népszínművét. A pontos rendezés és a kitünő előadás feledtette a darab ódonágát s naivságát s a közönség könnyezve hallgatta Zsiga cigány romantikus történetét s lelkesen tapsolt a darabot ékesítő szép magyar daloknak. A szereplők közül ki kell emelni Répits Ferencet, Luxéder Imrét, Rovátkovits Antalt, Molnár Elemért, a hölgyek közül Jager Irén és Trszkics Mara érdemel minden elismerést ötletes játékáért, Illés Vilma szépen énekelte az érzelmes dalokat. A kisebb szerepeket is a szereplők ambiciója jelentékenyítette és a sikerben megérdemelten osztoztak: Herczog Emma, Mészáros Erzs, Ispánovics Matild, Mayer Bözsi, Ginál István, Kemenczy József, Veiland Jakab, Bogdán Márton, Gép József, Ispánovics Mihály, Joszics Ime, Kulics István.

sz. m.

FIZETÉSKÉPTELENSÉGEK

prolongációk és esőd elintézését vállalja

VILIM FÖLDES NOVISAD

Jevrejska ulica 2., aki a bécsi és budapesti hiteltelzői védegyelmei több évig eredményesen működött 46/3

Boxberger Bad-Kissingen

Alapítva 1711-ben.

RISSINGE II LÉPDACSOR

SOVÁNYÍTÓTABLETTÁK

a legjobb szer székszorulás és hizás ellen. Kapható minden gyógyszertárban
Suboticali lerakat: 4674

Herczi Jenő Aleksandrova u. 1

S. H. S. Főlerakat:

„ISIS“ D. D. Zagreb-Beograd

Vendéglősök

fedezék be idejekorán eredeti THONET kerti székek szükségletüket

KRAUSZ EDE

egyedárusítónál NOVISADON

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár alkatrészek, **VARRÓGÉPEK** ezekhez alkatrészek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedése
Subotica, Jelašićeva ul. 5.
Részletfizetésre is.

Szerbül, magyarul és németül beszélő Szerémségben és Bácskában jól bevezetett

olajutazót

keres egy nagyobb olajvállalat. Írásbeli ajánlatok „OLAJUTAZÓ” jellegre KARDOS hirdetővállalathoz NOVISAD Kr. Petra ul. 19. szám kéretnek. Érdeklődőknek felvilágosítást ad.

Tölgyfa-hulladékok

cséplőgépek, pékek és háztartások részére a legalkalmasabb fűtőanyag. Kapható vagontelekben azonnali szállításra a

Mitrovačka Paropila D. D.-nál
Sremska Mitrovicán.

Jól bevezetett

VILÁGCÉG

a Vojvodina részére bevezetett, reprezentálni tudó, teljesen megbízható

KÉPVISELŐT KERES

magas jutalékkal. Ajánlatokat „4612” alatt a kiadó továbbít.

VOJVODINA LEGTÖKÉLETESEBB SOFFŐRISKOLÁJA

Mindennapi előadások és praktikus autó-, valamint traktor-kezelési gyakorlatok. Szóbeli és írásbeli felvilágosításokkal szolgál.

Pesenjanski Novisad, Magyarska ul. 53.
Autógarázs-Soffőriskola

FERD. PIATNIK & SÖHNE WIEN
PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST
KÁRTYAGYÁRAK

kizárólagos képviselők egész Jugoszlávia területére

F. BEDŐ SUBOTICA

Šenoe ul. 19. Telefon 436.

Tekintettel a forgalomban levő hamisított bélyegzőjükről, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget

Keresünk

droguista segédet

jó fizetéssel. Ajánlatok „Soa” drogerija Novisad küldendők.

MÁLNÁSI SICULIA

friss töltésben érkezett, kapható minden fűszerkereskedésben.

ISTVÁNUTI SANATORIUM, BUDAPEST

VII. kerület, István-ut és Hungária-körút sarkon
Telefon: J. 95-08, J. 12-13.

Klinikailag vezetett idegosztály
Vezetője: SCHUSTER GYULA dr., igazgatóorvos, a budapesti m. kir. tud. egyetem elme és idegkórtani klinika volt első tanársegéde

Idegrendszeri betegségek
malária kezelése
Sebészet, belgyógyászat, nőgyógyászat

Antonovičeva ulicai (Kállay Albert utca) Klein Izidor-féle fatelepen (Bokor telep) Magyarországból importált bonyhádi tenyész bikák, üszök és hasas tehének megtekinthetők.

Azonnali belépésre keresek magános férfihez tisztességes zsidó házból származó 40-45 év körüli

házvezetőnőt

ki a háztartás vitelét egyedül vállalja. Szíves levélbeli ajánlatokat kérek: Rein Izsó szákkereskedés, Sombor

LESZÁMITOLÓ ÉS NÉPBANK R. T. SUBOTICA

MEGHIVÓ

a Leszámitoló és Népbank r. t. IV. évi rendes közgyűlésére,

amely 1925. évi június hó 27-én délután 4 órakor a Leszámitoló és Népbank r. t. intézeti helyiségében tartatik meg, amelyre a tisztelt részvényesek* ezennel meghívatnak.

NAPIREND:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottságnak az 1924. évre vonatkozó jelentése, a mérleg, a nyereség és veszteség-számla előterjesztése s a tiszta nyereség hováfordítása iránti határozathozatal.
3. Határozathozatal az igazgatóság és felügyelőbizottság részére az 1924. üzletévre adandó felmentvény tárgyában.
4. A felügyelőbizottság tagjainak megválasztása és díjazásuk megállapítása.
5. Határozathozatal a részvénytársaságnak a Horvát Leszámitoló Bank zagrebi cég suboticei fiókjába való beolvastása s ezzel kapcsolatban a keresk. törvény 203. §-ában meghatározott intézkedések tárgyában.
6. Netáni indítványok.

Az Igazgatóság.

*A közgyűlésen csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, akik részvényeiket le nem járt szelvényekkel együtt: Suboticán a társaság pénztáránál, Zagrebban a Horvát Leszámitoló Banknál, a Horvát Leszámitoló Bank fiókjainál: Beogradban, Dubrovnikban, Krizevcin, Osijeken, Petrinjén, Susakon és Vinkovcin leteszik.

VAGYON:

Mérlegszámla 1924. december 31.

TEHER:

Pénztárkészlet	---	---	1.170.189	54	Részvénytőke	---	---	5.000.000	---		
Valuták	---	---	27.941	73	Tartalékok	---	---	1.000.00	---		
Ingatlanok	---	---	1.783.164	45	Takarékbetétek	---	---	8.075.572	85		
Berendezés	---	---	1	---	Hitelezők	---	---	56.240.224	62		
Értékpapírok	---	---	1.617.766	73	Visszleszámitolás	---	---	4.159.816	29		
Váltótárca	---	---	12.208.697	38	Fel nem vett osztalék 1923.	---	---	10.080	---		
Jelzálogkölesönök	---	---	1.389.680	15	Letevők	---	---	109.314.168	31		
Letétek	---	---	109.314.168	31	Különféle passzívák	---	---	205.955	56		
Folyószámla adósok	---	---	58.008.223	97	Áthozot (1923.)	---	37.104	13	---		
Különféle aktívák	---	---	848.526	76	1924. évi tiszta nyereség	---	984.807	11	1.001.911	24	
Kezességi adósok	---	---	1.098.149	78	Engedélyezett jelzálog kölesönök	---	---	---	1.360.631	15	
					Kezességek	---	---	---	1.098.149	78	
	Dinár		187.466.509	80					Dinár	187.466.509	80

TERHEK:

Eredmény-számla 1924. december 31-én

JÖVEDELMEK:

Kamatok és tőkekamat adók	---	---	1.423.373	39	Áthozot 1923. évről	---	---	37.104	13	
Adók	---	---	896.563	61	Kamatok	---	---	3.872.480	32	
Költségek és fizetések	---	---	2.168.706	52	Jutalékok	---	---	1.014.209	83	
Nyereség	---	---	1.001.911	24	Ingatlanok jövedelme	---	---	40.449	25	
					Különféle jövedelmek	---	---	526.311	23	
	Dinár		5.490.554	76				Dinár	5.490.554	76

